

REDACȚIA

Arad, Deal Ferenca-ului nr. 24.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 .
pe 1/4 an 5 .
pe 1 lună 2 .

Nr-ii de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscrisuri nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deal Ferenca-ului nr. 24.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancaute nu se primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul VI.

Număr de Duminecă

Nr. 16

VINEREA PATIMILOR.

Fiul lui Dumnezeu a fost, și restignitu-l-au între două tâlhari. Numai dragoste și iertare i-a învățat pe oameni și totuși vândut a fost pentru arginți... Farișei toți erau împotriva și re:culat au asupra și mulțimea, că ceruse cu sgo-mot moartea lui, și totuși, chiar și la mormântul lui au pus păzitori și peatră grea au rostogolit peste trupul frânt mbrăcat în giulgiu. Căci se temeau, peste fire, că se țeau sufletul încărcat cu păcate...

Și totuși a treia zi a înviat și în văzduhurile lui răspândit s-au peste întreg pământul și lumea întreagă, de aproape două mii de ani, bucură se că poate prăs-nui cea mai nepătrunsă taină din sfânta viață a lui Christos.

Crede în învierea lui, pent-u-că dragoste și credința ni-a învățat și celor cari au sufletul pătruns de ceea-ce a propovăduit, nădejde li-au făcut pentru o viață mai fericită, răsplătită cerească p ntru câte îndură pe pământ...

Popoare multe au stat d'asupra în lume ca stăpânitoare și indeosebi nenumărate au fost cele călăte, cele restignite și nimicite

Cele mari au perit pentru că n'aveau credință; cele mici pentru că n'aveau nădejde, ci după întâia lovitură, își plecau capul...

Puține sunt însă căror săptămâna patimilor să le fiină veacuri d'arândul... ca nouă!

Abea mai știm când am fost restigniti... Și petri multe se rostogolesc să împedice învierea noastră, dar noi credem în înviere, cu atât mai mult, că strănși în jurul mai ei noastre biserice, zidită pe tărurile arătate de Christos, pe an ce trece ni se deslușește tot mai mult calea mântuirii:

Dragostea și lumina!
Dragostea ce trebuie s-o avem pentru țară, ca sub povara sarcinilor de tot felul să nu desădăjduim ci jertfa adusă s-o socoim ca peatră pusă întru întărirea celor obștești. Dragoste pentru așeză mintele noastre de tot felul, mai presus de toate pentru biserică și școală... Dragoste frățiască, ca să știm ierta celor-ce cu voie și fără voe ne-au greșit și cărtesc împotriva n'astră...

Ear calea spre lumină, spre învătura de carte vom căuta o pentru-ca să avem sceptru cu atât mai tare în luptele ce trebuie să purtăm... Sufletul neluminat e mai supus adevă grelelor încercări, desădăjduiește mai iute și rătăcește.

In Vinerea Patimilor gândine-vom deci cu evlavie la suferințele fără seamăn a celui ce fusese fiul lui Dumnezeu, indeosebi pentru ca din răbdarea lui și bu-nătatea ce-o arătase, chiar pe cruce fiind, să ne întărim și noi în credință și dragoste.

Ear rătăcirea celor cari restigniri pe învățătorul lor și al lumii întregi, să ne cutremure ca nici peatră să luăm, nici cuvânt aspru să n'aruncăm asupra celui-ce cu dragoste s'apropie de noi, ci mai ales să cuprindem în suflet sfaturile

celor aleși, celor cari nu binele lor îl caută, ci obștea, neamul cel îndurerat vor să-l ridice dela întunec la lumină, dela moarte la viață.

Numai când astfel vom purcede, când vom și să alegem între farișei și învățătorii cei buni, se va fi împlinit și săptămâna patimilor neamului nostru și cu drept cuvânt vom ajunge dela rău la bine!

Alegerea de episcop al Aradului continuă să frământă într'una pe ziaristii maghiari așa că unii cred a ști și ziua alegerii.

Până azi nu este însă sigură ziua de alegere, deoarece-consistorul plenar din Arad numai Joi după Paști va fi în ședință pentru a se discuta ziua alegerii. Cel din Oradia, sub presidenția dlui vicar Mangra, și-a dat deja părerea ca alegerea să se fiină la două săptămâni după Sfintele Paști.

Cartea lui Mocsáry.

Mocsáry Lajos, fostul deputat și președinte al partidului kossuthist, ales odinioară chiar de Români în cercul Caransebeșului, a scris o carte mare despre afacerile politice ale țării. Doritor ca mai presus de toate Ungaria s'ajungă neatârnată de Austria, Mocsáry pricina tuturor relelor din țară o vede în legătura cu Austria.

Se înțelege că n'are dreptate, ci în multe el merge alături de adevăr, ear nu-l nimerește. Sunt însă alte, o mulțime de lucruri, pe cari bătrânul luptător politic le desfășură și judecă nu se poate mai bine.

Pe noi, dintre toate, ne interesează indeosebi ceea ce spune despre naționalități și maghiarizare.

Le spune adică Ungurilor:

„Să alegeți între două politici: maghiarizarea ori independența. A urma serios cu amândouă d'odată, este peste putință”.

So știe anume, că pe vremuri, la 1888, Mocsáry pledase cu multă căldură pentru împăcarea naționalităților. D'atunci el și rămasese, între Unguri, un fel de corb alb: în mijlocul viltoarei șoviniste îndrăznise să se arunce adică și pentru ideile sale să-și pună în joc întreaga sa autoritate. A pierdut însă: chiar partidul pe care-l prezida, l'a desavuat, așa că a trebuit să demisioneze din presidenție și în parlament nu l'au mai ales nici Români, nici Unguri!... Români pentru-că obosiseră în luptă, ear Ungurii pentru-că se supăraseră pe el.

D'atunci Mocsáry face politică academică, așa zicând: serie!

Serie însă tot lucruri interesante și zările maghiare se ocupă la loc de frunte cu cartea lui.

Discuția ce se învârtă în jurul cărții lui Mocsáry ne dă o nouă dovadă despre țaria șovinismului concetățenilor nostri maghiari. Ziarele din Budapesta nici acum nu-l iartă că odinioară a cerut dreptate pentru naționalități și dorul de maghiarizare este atât de mare, în cât nu se găsește o singură foaie care să-l jertfească de dragul independenței. Kossuthiștii zic anume: în același timp

când luptăm pentru neatârnată, să și maghiarizăm!...

Ear celelalte, foile stăpânirii, cer mai presus de toate maghiarizarea, cu ori-ce preț și fără răgaz!...

De altminteri Mocsáry nu este nici el împotriva maghiarizării. Ci zice că nu d'odată, ci întâiu lupta pentru neatârnată, și numai după aceea să urmeze maghiarizarea!

Estă ceea-ce trebuie să reținem mai presus de toate din cartea lui Mocsáry.

Ziua învierii să o sörbăm!

Blandul Mângăitoriu s'a pogorit pe pământ, ca să întoarcă pe oameni dela rătăcire la calea adevărului, să le îndulcească zilele celea amare, să le schimbe intristarea în bucurie și desădăjduirea în mângăiere.

Dumnezeu fiind, a luat chip de om și a suferit pătimiri numai ca să mântuiască pe pământeni dela calea perzării, să-i întoarcă la fericire....

Câte dorințe și bunavoinți nemărginite dela Dumnezeu?... dar omul, tot omul cel vechiu a rămas! Plin de patimi, plin de necazuri, de suferințe și de neîndestulări...

De atâtea ori el a sărbătorit ziua învierii bunului Mântuitoriu, dar el nu și-a tras seamă că ce va să zică: „Inviere și mântuire“! Și cât va mai trece, până ce va înțelege și va judeca adevăratul înțeles al acestor cuvinte!

Mântuitorul a înviat pentru întreaga omenime și sunt unii cari înțeleg, ear alții: Ochii au și nu văd...

Minte au și nu înțeleg.

„Că nu este... putere în inima lor“... Și mulți foarte mulți sunt de aceștia, cu deosebire neamul românesc e foarte bogat în astfel de ființe. Cât ar fi de bine dacă am putea zice că noi nu avem atâtea oameni nepricepuți?! Dar ce să faci, dacă ursita sau nenorocirea, ne-a dăruit cu atâtea oameni cari nu vreau să înțeleagă. Să feresc de bine și cu silă se virăsc în rău și necazuri. Bagseama, blestēm greu zace de asupra capului nostru, de nu ne putem trezi, nu putem avea adevărata bucurie de redeșteptare, de înviere.

Toate neamurile s'au trezit, numai noi românii avem ceață pe ochi, căci nu vedem lucrurile în adevărată lor curățenie și poate unii chiar și dacă pot vedea nu vr au să vadă, — căci gândesc că așa e bine...

Fie-care neam din lumea aceasta are hotărât dela Dumnezeu o cale pe care trebuie să meargă și dela aceea nu se poate abate, — dar acea cale trebuie să fie mărginită numai de fapte bune, căci tot ce-a zidit Dumnezeu, a întocmit bine, dar omul, el de sine s'a stricat și a ajuns la starea în care e azi.

Mult timp trebuie să treacă până când să se ridice la o stare mai bună, mai fericită și până când vor fi toți oamenii de o formă.

Tot omul se vaită când îl doare mai rău, când îl e vătămăta partea cea mai gingașă a corpului, ori de nu e a lui, atunci celui mai de aproape dintre ai săi. Și pe noi, ca români, trebuie să ne doară de neamul nostru mai tare decât de alte ne-

muri, pentru-că e sânge din sângele nostru și tot un început avem, suntem frați. Apoi fiecare ar dori să vadă pe frate-său fericit și îndestulat, de acea trebuie să aruncăm o privire asupra istoriei neamului nostru și să vedem că a ajuns el la calea pe care i-a hotărât-o Dumnezeu sau e aproape de dănsa? Dar, când ne tragem seamă, cum ne infiorăm!?

Dumnezeu preabunul a dăruit și neamului românesc tot așa însușiri, ca și altor neamuri, dar Românul nu vrea să le folosească. După cum se cuvine, vedem că e așezat în locuri mănoase și îmbelșugate, dar nu-și bate capul cum să le folosească, nu se trudește să le aducă la adevărata lor valoare. Unii o fac aceasta din nepri-cepere și neștiință ear alții din reavoință.

Să luăm spre pildă numai pe Români din Ungaria și vom vedea starea tristă în care se află. Nu e destul ca cineva să afirme că în cutare — ori cutare comună lucrurile merg așa și așa de bine, ori că unii și alții plugari sunt în anumită stare sau poziție! Căci ce folos dacă azi avem oameni cari stau pe o treaptă înaltă materială, ear ca mâne li vedem căzuți, li vedem săraci lipiți ca și când nici n'ar mai fi fost cu ceva avere. Și, în toată ziua putem să aflăm și să vedem întâmplări de acestea cari sunt tot atâtea rane pe corpul națiunii, ear dacă aceasta va merge tot așa, atunci nu știu ce sfârșit vom avea, căci neamurile din jurul nostru toate sunt gata de luptă pentru ca să poată trăi pentru aceasta și-au câștigat de arme puternice cari noi nu le avem sau și dacă le avem pe ici și colo, nu sunt destul de perfecționate.

Țăranul sau plugarul de alt neam de și poate e cu mult mai înaintat în învățatură decât plugarul român, totuși ascultă de oamenii cei mai învățați decât el și cari îi vese numai binele. Dacă e vorba de înșoțiri, de ajutorări în treburi economice, apoi toți fac și în la olaltă, așa că formează un zid tare în mijlocul nostru. Și noi? Numai de acestea să n'auzim. Plugarul să n'audă că-l sfătuiești în afaceri de plugărie. Meseriașul în treabă de măestrie și altele, căci toți sunt pricepuți și deștepti după alor treabă. De aici apoi s'a început nepăsarea conducătorilor — cinstite se cuvine, escepțiilor, — așa că preotul și învățătorul ca cei mai aproape chemați pentru conducerea săteanului nu-și mai bat capul cu el, ci se gândesc la alte lucruri; advocații se cugetă la procese, doctorii la pacienți mulți, alții la alte slujbe și așa binele de obște sau a tuturor rămâne de oparte și apoi ne vătăm că nu merg afacerile cum se cade.

Avem societăți de cultură și economisare, dar oare sunt acelea înbrățșate cum se cuvine? Să nu merg mai departe, ci să vorbim numai ce e împrejurul nostru. În Arad avem o Asociațiune culturală cu o menire foarte mare, dar să cercăm căi membri are? Ori dintre cei înscriși căi și-au împlinit datorința față cu această „societate“ culturală?

Estă dar o parte din greșelile cari pun pedecă la înaintarea noastră.

E timpul să ne trezim, să ne deșteptăm mai bine și să luăm pildă dela națiunile străine conlocuitoare cu noi, cari — și ei fiind oameni și-au păcatele și neînțelegerile lor, dar — când e vorba de națiunea

lor și de instituțiile lor ca să le ajute și apere, apoi toți sunt una, toți formează un corp tare, greu de vulnerat. Și aceasta îl face ca să fie înaintea noastră, ba, să se ridice cu mult peste noi.

Cât de frumos ar fi, dacă întreg neamul nostru ar fi un singur trup, ca să înainteze toți într-o formă, să nu se lase în urma altor neamuri, ci să înainteze în toate direcțiunile!

Plugarul nostru, care în celea mai multe locuri — se poate zice că mai fiecare — e harnic, ceea ce câștigă se păstrează cu băgare de seamă pentru zile rele și neputincioase și nu să spezeze fără cap, și fără socoteală, căci nu vor fi tot vremuri bune, ci pot să vină și de acelea când moșioara lui să nu-și aducă nimica venit și atunci ce va face, mai ales dacă s'a și însărcinat cu datoriile?

Când e sfătuit de conducătorii săi în lucruri bune, acelea să le țină în socoteală, pentru-că cine nu ascultă pe cel mai învățat decât el numai bine nu-și va fi.

Sunt sute de casuri că plugarii harnici și cu averi mari, dar nesocotiți și neascultători de sfaturi bune, azi au ajuns la sapă de lemn. Șesul Ungariei ne poate da mulțime de pilde de acelea, fiecare să-și tragă seamă că are să trăiască zile multe și nu știe ce va ajunge!

Dacă plugarii noștri ar ține toți la oaltă, să se ajutore unul pe altul, să grijească de cea-ce au câștigat, apoi ar vedea că unde pot să ajungă.

Asociațiunea aradană ar fi bine să înființeze o secție economică, de-obligând pe fiecare preot și învățator ca să câștige cât mai mulți membri printre sătenii noștri și atunci acea secție să-și țină ședințe și pe sate, ca astfel să fie adus în societate și plugarul, să nu rămână răznit și sub puterea străinilor.

Cu deosebire Români din câmpia aradană pe lângă averile frumoase care le au, dacă ar mai avea și ocaziune de consultare adevărată, apoi ar fi o falangă tare a corpului românesc, și n'ar putea străinul să-și bată joc de noi; atunci vom putea cu inima deschisă și cu suflet curat să ne sârbăm și adevărata redeșteptare a neamului nostru, să sărbătorim „Ziua invierii“.

P. Vancu.

La congregație.

Adunarea generală a congregațiunii comitatului Arad e convocată pe Miercuri în 30 Aprilie st. nou 1902.

Când rugăm pe această cale pe toți membrii români ai reprezentanței comitatense, să participe la această adunare tot-odată le facem cunoscut că în prezenta adunării, adică Marți în 29 Aprilie st. n. a. c., seara la 8 ore, vom ține în hotelul „Vass“ o consfătuire asupra obiectelor, ce se vor dezbate în adunarea congregațiunii.

Mihail Velicin.

Traian Vașan.

DIN ROMÂNIA.

Jubileul războiului. Se împlinesc 25 de ani de când a izbucnit războiul care, în istoria noastră națională va purta numele de „războiul independenței“.

În ziua de 16 Aprilie 1877 s'a încheiat primul act oficial cu care intram și noi în hora acestui război: convenția cu guvernul din Petersburg pentru trecerea armatei rusești pe teritoriul nostru.

Convenția, semnată, ca plenipotențiar, de baronul Dimitri Stuart, agent diplomatic și consul general, din partea Rusiei, și de M. Kogălniceanu, ministru de externe, din partea României, conținea patru articole, dintre care cel dintâu stipula libera trecere și tratamentul rezervat armatelor amice, cele din urmă prevedeau rectificarea învoielii și stabilirea amănunțelor pr'n o convenție specială, ear al doilea glăsuia astfel:

„Pentru ca nici un inconvenient sau pericol să nu rezulte pentru România din faptul trecerii trupelor ruse pe teritoriul său, guvernul M. Sale Impăratului Tuturor

Rușilor se obligă a menține și a face să se respecte drepturile politice ale statului român, astfel cum rezultă din legile anterioare și tractatele existente, precum și a menține și apăra integritatea actuală a României“.

La 18 Aprilie sosește vestea că Abdul Herim e la Sumla și a luat comanda armatei turcești concentrate în Bulgaria.

Premiași. Academia română a premiat cu 5000 lei, volumul „Elemente de igienă“ al d-ului Dr. Alecu Urechia.

Deasemenea a premiat cu 4000 lei lucrarea: „Diplome maramureșene din veacul XIV și XV“ a d-ului D. Ioan Mihályi din Sighetul-Marmației.

Academia Română, a mai acordat din premiul Adamachi:

D-ului Iuliu Zane 2800 lei, pentru vol. VI-a de „Proverbe române“.

D-ului Al. Vlahuță 1000 lei pentru „România pitorească“.

D-ului Ludovic Danș 400 lei pentru „Eglé“.

D-ului I. Săvescu 500 lei pentru „Elemente de Psihologie“.

D-ului Al. Onciul dela Brün, 500 lei pentru „Dreptul administrativ român, și

D-ului Ernest Gheorghiu 400 lei, pentru „Vânătoarea în România“.

Alte premii nu se vor mai acorda anul acesta.

Aniversare. Duminecă, 7/20 Aprilie, ziua nașterii M. S. Regelui și aniversarea proclamării Majestății Sale ca Domnitor, la orele 10 jum. dimineața s'a oficiat de către I. P. S. S. Mitropolitul Primat, un Te-Deum în biserica Sf. Mitropolit, la care au asistat: di. D. Siu-dă, președintele consiliului de miniștri, d-nii miniștri, d-nii președinți ai Corpurilor legiuitoare și înaltei Curți de casașe și de compturi, mai mulți d-ni senatori și deputați, di primar al Capitalei cu consiliul comunal, Curțile și tribunalele, Casa Regală, înalți funcționari ai Statului, d-nii ofițeri Generali și superiori aflați în garnizoană, precum și diferite notabilități.

O gardă de onoare, compusă din o companie din regimentul 4 llov Nr. 21, cu drapel și muzică, era aşezată în fața bisericii.

M. S. Regele a primit, în urmă, la Palat, consiliul de miniștri, în numele căruia di. D. Sturdza aduse Suveranului felicitări pentru aniversarea acestei zile zicând: „Să împlinesc astăzi treizeci și șase ani, de când poporul român urmând înainte cu munca constituirii temelnică a Patriei sale și înălțurând într'un avânt de încredere în viitorul său obștească, ce se păreau nevincibile, a votat chemarea Majestății Voastre ca să îl conduceți destinele.“

Speranțele poporului în aleii săi au fost întărite de realitatea faptelor ce s'au săvârșit de atunci și prin care s'au adevărat, precum rare-ori se întâmplă în viața omenească, memorabilele cuvinte, prin care ați vestit, că pe valea Dunării de jos a luce put cu venirea Majestății Voastre o viață nouă.

„Astăzi stați în mijlocul poporului, care V'a ales Domn în 1866, încungiurat de iubire, de încrederea, de respectul, de venerațiunea și de recunoștința tuturor, ca o stea departe lucitoare, care îndreptază pașii noștri pe calea ce trebuie să urmăm pentru a ne îndeplini una din cele mai mari datorii omenești — aceea către Patrie. Mulțumind lui Dumnezeu că a revărsat darurile Sale asupra noastră, dându-ne un Domn înțelept, doritor și faptator al binelui, veghetor neadormit asupra nevoilor prezentului și viitorului; rugăm pe a Tot Puternicul să vă dăruiască arī îndelungași, spre mai departe conducere a destinelor României!“

Să trăiți Majestatea Voastră și Maj. Sa Regina!

„Să trăiască Altețele Lor Regale Principele și Prințesa României, cu Augustii Lor copii!“

„Să trăiască Dinastia română, scut puternic al erezămintului Regatului!“

M. S. Regele a binevoit a exprima vtile Sale mulțumiri pentru călduroasele urări ce I-se aduceau cu această ocazie.

Apoi Majestatea a primit felicitările Casei Sale civile și militare și ale dlui prefect al poliției Capitalei.

În aceeași zi s'a celebrat asemenea un Te-Deum la catedrala sf. Iosif și la

Templul Carol Israelit, unde se afla față-căte un adjuțat al M. S. Regelui.

Cu această ocaziune, Augustul nostru Suveran a primit nenumărate telegrame de felicitări atât din țeară cât și din străinătate.

În capitală, un număr de persoane s'au grăbit a exprima felicitările lor prin lăscării la Palat.

Toată ziua crucea a fost împodobit cu steaguri.

† Alexandru Lupășcu. Despre moartea inimosului naționalist familia a dat următorul zăduș:

Introduși: Lucreția A. Lupășcu, Alexandru și Alexandrina A. Lupășcu, Henrietta și Stefan Sibiceanu, Maria și Barbu Delavrancea, Lucreția și Eduard Ghica, Stefan A. Lupășcu, Profia Lupășcu, Neron și Amelie Lupășcu, Roxanda Mălcescu, Lascar și Elena Lupășcu, Maria și locot. colonel G. Lupășcu, Eugenia și Emma Lupășcu, Elena și Margareta Miller Verghii, căpitan Verghii, Alexandrina Mălcescu, Anna C. Pallacy, Eleonora și Petru C. Pănyady.

Familie Bastak, Ghica, Istrati, I. Filii, G. Măndrea, Pascari, N. Basulescu, Lupășcu, Buzdugan, Braescu și Ciogolea, au auzita durere a vă face cunoscut pierderea prea iubitului lor soț, tată, frate, cămărat și unchiu

Alexandru Lupășcu,

în etate de 69 ani.

Comandor al ordinului „Steaua“ și „Coroana României“, președintele consiliului de administrație a creditului funciar urban din București, președinte de onoare al societății „Transylvania“, fost administrator al domeniilor statului, fost director general al poștelor și telegrafelor, fost prefect, fost consilier al curții de apel din București, fost consilier la înalta curte de conturi, fost vice-președinte al adunării deputaților, etc., etc., etc.

Înceat din viață după o scurtă suferință la 8 Aprilie 1902, la orele 7.50 a. m.

Și vă roagă să bine-voiți a asista la ceremonia funebă ce va avea loc la cimitirul Belu, în ziua de 10 Aprilie 1902.

Cortegiul va porni dela domiciliul defunctului, strada Cosma 12, la orele 2 p. m.

Un francez contra Ungurilor.

Citim în „Magyarország“:

Înainte de aceasta cu două ani diplomatul francez Albert Lefèvre, a fost primit în Kassa cu o afabilitate rară. Venise să studieze în arhiva primăriei d'acolo documentele privitoare la venimurile când Ungaria era supusă Turcilor. Autoritățile l'au răstăruit nu se poate mai cu plăcere ear societatea din oraș îl purta așa zicând, pe palma. L'au sărbătorit, ba au dat și banchet în onoarea lui. R'cunoștința a și venit peste două ani. Albert Lefèvre a scos adică în „Revue des questions d'histoire“ un studiu despre revoluția maghiară sub Rákóczi Ferencz II 1703—1711. În acest studiu Rákóczy este avăcat urit, precum și contemporanii săi și în-zare zind din studiu aceluși ură sălbatică, în chipul cel mai ticălos, așa pra neferi nosătre. Francezul vrea să ștate că sub Rákóczy libertatea a fost apărută nu de Ungari, ci de naționalitățile care luptau sub steagurile împărătești, ear cel care voia să înăbușe libertatea, era Ungurii!“

Estă cum serie un Francez, prieten al Ungurilor, după ce a studiat chiar documente ungurești!

Omorirea ministrului Sipiaghin.

Cu toate cercetările poliției rusești, ea nici până acum n'a reușit să afle numele studentului care a omorât pe ministrul Sipiaghin. Un lucru pare însă neîndoios: studentul a omorât pe ministru în urma unei întinse conspirațiuni. Studentul are tovarăși în toată Rusia și toți au jurat moarte ministrilor tirani, sunt temeri că vor fi și alții omorâți.

S'a aflat că studentul a sosit la 9 c. dela Saratov la Vyborg, aproape de Petersburg, de unde zilnic se ducea în capitală. Că a fost în Vyborg s'a aflat din niște buline (oște) ce erau în busunarul său din cari luase pentru a-și potoli niște dureri de cap. Pe buline era adică presat numele unei farmaceutice din Vyborg. Incolo studentul a avut atâta grije, că până și de pe revolver a pilit numele fabri-

cel unde s'a făcut și a cumpărat revolverul.

Poliția rusă din Paris a cerut și i-s'a dat voie să facă perchișiile la mai mulți Ruși din Paris. A găsit la ei scrisori cari dovedesc că refugiașii politici din Paris sunt încontinuu legătura cu nihilistii din Rusia. Cel din Paris au ajutat pe tovarășii studentului ucigaș. Mai mulți Ruși vor fi isgoniți din Paris, ear alții vor fi dați pe mâna poliției rusești.

Se scrie în același timp că ministrul de școli Vannosky, bătrân de 70 de ani, a demisionat. Țarul i-s'a părut că e prea moale și bun cu studenții. În locul lui a fost numit Sănger, care trece drept om cu multă energie. Val de studenți!

Pacea buro-engleză.

Pacea între Buri și Englezi nu s'a încheiat încă, deși se pare că o doresc și unii și alții.

Estă știrile mai noi despre negocierile de pace:

Amsterdam, 24 Aprilie. Kruger a declarat azi că pacea se va încheia cel mult până la sfârșitul lui Mai. Bătrânul president se va duce atunci în Transvaal. Nu este adevărat că Buri veniți în Europa ar pune pedecă pentru încheierea păcii.

Bruxella, 24 Aprilie. Buri d'aciu au știri despre tot ce se petrece în Transvaal. Ei știu că șefii buri au plecat din Pretoria fără să fi isbită a încheia pace. Englitera voințe să pună însă toată vina pe Buri.

Londra, 24 Aprilie. Perderile luptei dela 20 c. date la Vyksburg sunt: 2 ofițeri și 42 soldați morți, 3 ofițeri și 19 soldați răniți.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 25 Aprilie. Din toate părțile țării au sosit la minister știri despre stricăciunea cauzată de ger în ceste din armă trei zile.

Îndeosebi pomii și p'alocurea și viile îi rapia au suferit.

În chestia turnării în bronz a statuii Andrássy un mare scandal preocupă cercurile conducătoare. S'a descoperit că o turnătorie din Berlin (Berchoner) a fost ademenită să dea un ofert cu preț mare (70.000 fl.), ea pe acest temei să fie exclusă apoi dela concurență și turnarea să fie încredințată lui Róna, care este sculptor și n'are încă fabrică de turnătorie. O mulțime de persoane sunt compromise în această afacere.

În privința numirii ministrului de comerț nu s'a hotărât nimic. Se știe numai că Szell a oferit acest portofoliu contelui Szapáry, fostul prim-ministru, dar acesta nu primește. Se vorbește acum mult de contele Bathányi Lajos, fostul guvernator al Fiumei.

Vaporul maghiar „Buda“, venind din Africa, la 40 kilometri distanță de insula Malaga s'a ciocnit cu vaporul olandez „Ariadne“. „Buda“ a fost găurit în coaste, și încă așa de tare, că în scurtă vreme apa a intrat cu așa putere în căt vaporul a început să se scufunde. Călătorii și personalul de pe „Buda“ au fost însă scăpați. O spaimă îngrozitoare fu pe vapor când căpitanul comandă să se lase luntrele în mare și femeile să fie puse în luntre. Noroc că a fost ziua și așa personalul de pe ambele vapoare a putut lucra la scăparea sutelor de călători. Din fericire a trecut atunci pe acolo și vapor „Murilo“ (englez) care s'a oprit și a ajutat și el celor ajunși în primejdie.

Despre crucea Mântuitorului Christos.

Lot, căzând într'un păcat mare, s'a dus să se spovedească la un duhovnic, mărturisindu-și păcatul. Duhovnicul i-a dat ca ispășire a păcatelor să ia trei lemne: de chiparos, cedru și pin, să le ardă la un cap și să le îngroape cu capul cel ars în pământ, aproape unul de altul: să le ude cu apă trei ani și, la trei ani, de vor înfrunzi și se vor prinde, aceasta îi va arăta, că este mântuit de păcate.

Lot așa a și făcut, și la trei ani lemnele s'au prins înfrunzind și crescând foarte frumos, dar Lot, văzând aceasta minune dumnezeiască, s'a bucurat mult, văzând că este scutit de păcat.

Și aceste lemne au crescut mari și frumoase, până pe timpul zidirii bisericii din Ierusalim și atunci fură tăiate pentru a fi întrebate la biserică; însă meșterii n'au putut face nimic cu ele, de oare ce nu eșiau de loc la măsură, când mai scurte, când mai lungi, așa că meșterii le-au aruncat peste un păreu.

Și-au stat așa, puși peste păreu, până pe timpul răstignirii Mântuitorului Atunci le-au luat Jidovii și au făcut din ele trei cruci: una Mântuitorului Christos și două celor doi tâlhari.

După restituirea, Jidovii le-au luat și le-au aruncat în lacul Vitezda, unde ingerul Domnului se cobora la anume timp în lac și căuta crucea Mântuitorului: și turburându-se apa, intra mulțimea de bolnavi și cari intra după turburarea apei se făcea sănătos de ori ce boală era cuprins.

Impăratul Constantin cel Mare, auzind de această minune; merse acolo împreună cu maica-sa Elena, cu oștire și altă multă lume, și stând a văzut turburarea apei și însănătoșirea bolnavilor, ce intrau în lac după turburarea apei, a dat atunci ordin să se dea drumul lacului, și după ce s'a dat, a găsit trei cruci. Atunci împăratul și-a adus aminte, că trebuie să fie una a Mântuitorului și luând un copil orb din naștere, i-au venit vederile, de cum s'a lipit de cruce. Și atunci împăratul Constantin și maica-sa Elena au înălțat sfânta cruce. („Albina“).

In jurul revizuirii programului național.

De Partenie Cosma, fost president al partidului național român, a scris în „Telegraful Român“ patru articole făcând genesa programului actual și insistând asupra punctelor 1 și 9 din programul dela 1891.

Estă articolul final cu conclusele d-lui Cosma:

Să vedem acum: Ce însemnătate au punctele 1 și 9 din program?

Textul acestor puncte este:

1. „Încât privește Transilvania: recăștigarea autonomiei sale.“

9. „Cestiunea dualismului nefiind astăzi la ordinea zilei, partida națională își rezervă a se pronunța asupra ei la timpul seu“.

Adevărata pertractare a obiectelor s'a făcut în comisiunea de treizeci, unde aveau intrare și ceilalți membri ai conferinței, ear' în ședința publică vorbeau mai vârtos numai raportorul comisiunii și contrapropunătorii, dar' toți șiau deja, că propunerea comisiunii are să devină conclus.

Lupta de principii și capacitatea reciprocă deci nu se petrecea în ședința publică, ci în comisiunea de treizeci.

Cestiunea autonomiei Transilvaniei era o cestiune delicată pentru ungureni, cari nu pricepeau: pentru-ce din punct de vedere național este mai bine, ca Românii din același stat să fie divizați în două, decât ca să lupte la un loc? Dar' cu toate acestea respectând susceptibilitatea transilvănenilor, s'au angajat, ca să nu influențeze cu votul lor la deciderea punctului referitor la acea cestiune, ci să respecte votul majorității delegaților transilvăneni, — o atitudine de altmintearea basată și în conclusele conferințelor anterioare al ungurenilor.

N'a fost însă nici în comisiune nici în conferință nici un delegat, nici ungurean nici ardelean, care ar fi crezut că autonomia Transilvaniei ar pute-o esopera Românii cu puterea lor nici pe altă cale. Deci era mai mult numai o cestiune de consecvență principială pentru transilvăneni, și de pietate către conducătorii și martirii din 1848 ai autonomiei.

Dar' cu toate acestea erau mulți, și eu citez a adăma că era covârșitoarea majoritate a transilvănenilor și totalitatea ungurenilor, cari și șiau închipuit și de acele raporturi politice, în cari s'ar pute suspenda postulatul de autonomie până la timpuri mai potrivite. — Marmășeni p. e., cari nici odată n'au ținut la autonomia Transilvaniei, nici la conclusele de pasivitate, veniseră la conferință mai virtos în speranța, că se va decreta o alianță cu partidul apponyist, care atunci încă nu se botezase de partid „național“, — și pentru aceea nici transilvănenii n'au pretins, ca pasivitatea lor față de parlamentul Ungariei să formeze punct de program, ci numai punct de tactică, pe care conferința din cas în cas să l

poată susține sau suprima, după împrejurări.

De altă parte, ca nici acest punct de program, care învoalvă modificarea unei legi esistente, să nu se poată combate din punct de vedere legal, și pentru el să nu se poată suspiciunea loialitatea partidului naționalnic și sa organizare, s'a decis a se pune în fruntea programului, că toate postulatele cuprinse în el au să se esopereze prin luptă deschisă, prin luptă constituțională, „pe teren legal“, stilizându-se introducerea astfel:

„Partida națională va lucra pe teren legal pentru esoperarea următoarelor drepturi“.

Cine nu vede însă, că un punct de program, care pretinde astăzi, ca *parlamentul Ungariei*, de dragul Românilor, să desființeze legea de uniune a Transilvaniei cu Ungaria, și prin asta restituind autonomia Transilvaniei, să *dismembreze Ungaria actuală*, este cel puțin un anachronism?

Aflatu-s'a măcar numai un membru al partidului național, care ales deputat dela 1881 încoace și-ar fi ținut de a sa datorință, ca sau la adresă sau la buget să *pledzeze în parlamentul Ungariei pentru autonomia Transilvaniei? Nici Babeș, nici Doda, nici Trușă, nici Gurban n'au nict pomenit de ea, și nime nu li a făcut nict o imputare pentru această desconsiderare a programului partidului național.*

Pe cât de delicată era cestiunea autonomiei Transilvaniei patru ungureni, atât de delicată era cestiunea dualismului pentru ardeleni, pentru că bănașeni în puterea punctului 4 al programului partidului național stabilit în 1869 în conferința din Timișoara apoi bănașeni și ungureni în puterea punctului IV al programului stabilit în 1872 în conferința din Arad, în punctul acesta acceptaseră politica stângii extreme magiare, și în faptă Babeș, Mocsonyestii George Pop de Băsești, Borlea și Stănescu ca deputați ocupaseră loc pe băncile rezervate pentru patruzeceștiști.

În acest punct însă, dela ardeleni nu se pute pretinde o prevenire egală cu a ungurenilor relativ la transilvănenii autonomiști, pentru-că ori-cum te nisciai să esplică din punct de vedere românesc combaterea dualismului, ea totuș era punctul cardinal al partidului maghiar „kossuthist“, ear' numele lui Kossuth pentru Românii ardeleni este identic cu para focului atât din punct de vedere național cât și din punct de vedere dinastic, și nu s'ar fi aflat nici măcar un delegat ardelean, care cu privire la dualism se fi susținut programul

de mai nate al ungurenilor, și astfel decât o desavuare pe față în punctul acesta a politicii de până atunci a corifeilor ungureni s'a preferit, ca cestiunea dualismului să se pună la dosar, așa precum se vede în punctul 9 al programului.

Susțin însă, că dacă se pertracta în merit cestiunea dualismului, nu se afla un delegat ardelean care să combată dualismul nici din punct de vedere național, din contră: chiar pentru-că kossuthistii îl combat și pentru-că Coroanei îi convine, ear' Românii mai virtos numai dela Coroană speră ameliorarea sorții lor, și din punct de vedere național, decideau, și cred că consultați și astăzi ar decide susținerea dualismului.

De altmintearea un obiect despre care în program însuși se afirmă că la stabilirea programului nu s'a discutat, și că asupra lui nu s'a luat nici o decisiune meritorică, nici nu poate forma punct de program, și trebuie să te miri că se află oameni serioși, cari bocesc pentru cazul de eliminare.

Aș pricepe pe domnul avocat Bozgan Florea din Caransebeș, dacă ar pretinde, ca nu numai să nu se elimineze cestiunea dualismului din program, ci din contră, în locul punctului 9 de cuprins negativ să se introducă altul de cuprins pozitiv, ca „Românii din răspuțeri să combată dualismul, să serbeze cu „Tedeum“ 15 Martie, ear' în 6 Octomvrie să se îmbrace în dolii și să țină parastas pentru „martirii din Arad“, pentru-că ei este kossuthist fanatic și pe față. Nu pricep însă pe un transilvănean, care evaluează de tradare națională punerea la dosar a aceluși punct, care din capul locului nu avea loc acolo!

După părerea mea deci, ținând cont de situațiunea politică de atunci când s'a stabilit programul actual al partidului național român, de cea de astăzi și de viitorul ce din dezvoltarea lucrurilor dela 1848 încoace și-l poate omul cugetător închipui, punctul 1 privitor la *recăștigarea autonomiei Transilvaniei* cu mijloace și pe teren legal, — și Românul nu este accesibil pentru altfel de mijloace — este un *pium desiderium*, care nu are mai mare însemnătate decât e pus pe hârtie decât dacă rămâne adăpostit în sanctuarul intern al acelora, cari mai au speranță în posibilitatea imposibilului, ear' punctul 9 propriamente nici nu este punct de program, și susținerea sau eliminarea lui este lucru irelevant.

Pentru mine și pentru toți aceia, cari interpretează corect programul din 1881, n'ar fi nici o necesitate de eli-

Versul restignirei.*)

Astăzi cel prea îndat
Ingerilor mare stat,
Care sfat s'a miruit
Și din lad ne a slobozit,
Sfătuind dumnezeirea
Ca să spăsească zidirea,
Călcând dumnezeiasca poruncă
Ne-a trimis în lad la muncă,
Ear' când vremea a sosit
Sfat în lume a venit,
Aducându-și slugi prea bune
Ponându-și mai mari în lume,
Eară când fu mai pe urmă
Strinse toți frații împreună,
Vrând cina să o gătească
Pe Isus să-l restignească.
Când cina a blagoslovit
Atunci pe Iuda l-a vădit,
Iuda iubitor de bani
A grăit către Jidani:
Dați-mi treizeci de arginți
Să vi-l dau să-l restigniu,
Eu voi da o sărutare
Să cunoaștrii voi pe care
Va trebui să-l legați
Și cumplit morții să-l dați,
Care vouă vi-se pare
Că-i dușmanul vost' cel mare.
Pe Isus dacă l-au prins
Ei la Pilat l-au trimis,
Ca să-l judece pe moarte
Că la Pilat să fac toate,
Pilat dacă l-a văzut

Către Isus a grăit:
Dar de ce vii tu aici
De fact între oameni priet?...
Isus nimic răspunzând
Fiind ca un miel prea blând.
Pilat strigă cu mânia
De ce nu-mi răspunzi tu mie?
Nu știi că eu la mare
Și putere am prea tare,
Putere de restignire
Și voe de slobozire.
Isus cu capul plecat
Răspunse către Pilat
Care era înfocat:
Putere tatăl și-a dat.
Adevărul de la el și
Mie nu te-ai potrivit
Când de adevăr grăi
La inimă se mănuși.
Fiind lucru foarte în pripă
Nu putu a ști la mică,
Cum ar putea să grăiască
Ca să nu se păgubească?
Acestea Pilat văzând
Iute afară eșind,
Și le spuse la noroade
Că nu e vrednic de moarte.
Eu destul am judecat
Și nu-l știu vinovat,
Ci este foarte curat
Și n'are nici un păcat,
Măniile și le-a spălat
Și cu plas mare a strigat:
Eu să fiu nevinovat
De-acest sânge prea curat,
Jidovii dacă auziră
Toți la Pilat se porniră,

Strigând toți din toate glute
Restignesceni și Pilate,
Că de nu l' veți restignit
La Chesar prietin nu l' fi;
A lui sânge vrem să vie
Tot spre-a noastră seminie.
El văzând ne îngăduirea
Ca să nu scape mărirea,
Ticălosul speriat
Cu mărirea îmbuibat
De Christos s'a lăpădat,
La restignire l-a dat,
Ear' până l'a restignit
Ah cumplit l-au chinuit,
Il purta cu mare silă
Și l' bătea fără de milă,
Dintr-o curte într'altă curte
Dându-și pumni și palme multe
Pe care i-a vindecat
Aceia palme i-a dat,
Când cu palma îl lovia
Trestia în mână l' punea,
Și la ochi fiind legat
De vrăjmași încunpiurat,
Strigă toți să nimerască
Cine-l lovi să gătească,
Ah vai eum îl întindea
Și în față îl bătea,
Apoi și o cruce mare
Îl puseră în spinere,
Cu care tot tremurând
Sudori cu sânge ricând,
De pe a lui trup frumos
Curgând tot vale pe jos,
Sus la Golgotha l-au dus
Pe acea cruce l-au pns,
Când pe cruce îl suia

Of vai cum îl întindea,
Și dintru atâtea norode
Nime nu l' prinde de parte
Ci strigă să-l restignească
Să nu se mai pomenască,
A lui nume în vecie
Cu totul perit să fie,
Oh vai ce lucru cumplit
În lume atunci s'a ivit,
Îl tăvălea tot pe jos
Pe Domnul nostru Christos,
Să 'ndesa care de care
Ca să-l lovească mai tare,
Tot felul de mădulare
L-au chinuit foarte tare,
Cuie n' mână i-a bătut
Lucru ne mai auzit,
Și prin dulcele picioare
L-a bătut un cuiu mai mare,
Haină roșie i-a dat
Cu spini l-a încununat
Cu oțet l-a adăpat
Fiere i-a dat de-a mâncat,
Cu suliță l-a împuns
Sângele tot i-l a scurs,
Și când sufletul și-a dat
Pământul s'a tremurat,
Petriile s'au despicat
Și mulți morți au înviat,
Luna îmbrăcându-se în sânge
Ingerii n'cepură a plânge
Și stelele încă toate
Se fcură 'ntunecate,
La această întâmplare
Toate câte sunt sub soare,
Ba și celea nevăzute
Fiește-care pe 'ntrecute,

*) Acest vers se cântă la Jola mare a pașilor scari.

minarea punctelor 1 și 9, nici chiar în scopul ce vor să-l ajungă „jununiștii” noștri.

Am constatat însă și eu înainte cu 18 ani, în cuvântul de deschidere din 1884, o constată d-nul Dr. Mihai, care este un bărbat cu mintea și inima la loc și cu aptitudinile excelente de a fi unul din conducătorii generației ce ne moștenește, și o știm toți, că șovinismul maghiar din capul locului n'au ținut cont de textul în redacția programului nostru din 1881, ei mai virtuos pe cestiunea „autonomiei” Transilvaniei s'au folosit de toate mijloacele, de toate ocaziunile și de toate armele loiale și neloiale, ca să agiteze opiniunea publică maghiară contra noastră, ca să ne prezenteze de un element centrifugal, periculos pentru patrie și pentru Tron chiar, numai ca să-și ajungă scopul de a ne desnaționaliza cu concursul Coroanei, — și vedem că agitațiunea pe această temă a avut efect foarte duros pentru noi.

Când vedem deci, că în situațiunea încurcată, din care noi „bătrânii” nu mai știm afla alt mijloc de scăpare decât perseverarea în inerție, până când guvernul va veni, ca de dragul nostru, — pentru-că „de frica” noastră nu-l doare capul, — să revoace ordinul său ilegal pentru interdicerea ținerii conferențelor generale naționale, — vine tinerimea noastră, care vrea să lucreze și care după legile firei este datoare să lucreze, și zice: „Noi nu suntem mulțumiți cu mersul lucrurilor naționale, vedem că pe toate terenele ni-se face nedreptate, și nu se află suflet de om, care în parlament să ne apere, noi vom, ca eventual să rupem cu politica actuală, să intrăm în parlament, și acolo în fața lumii să apărăm sfânta noastră cauză, cerem însă, ca punctele 1 și 9 din programul partidului național, care și așa din capul locului s'au considerat de iluzorii, să se elimineze, ca să nu se mai poată folosi drept arme în mâna inamicului contra noastră în sus și în jos, cum cu efect se folosesc astăzi” — nu pricep pentru ce să ne supărăm și să ne irităm chiar noi „bătrânii”?

N'avem să ne supărăm.

Din contră, să ne pară bine, că copiii noștri se simt destul de harici, ca ei înșiși să-și croiească soarta, să iee sarcina de pe umerii noștri oboșiți și să se pună

la lucru, pentru-că al lor este viitorul. Noi „ni-am trăit traiul și ni-am păpat mălăiul”.

stignirea lui Christos, ne întărim pentru lupta grea a vieții. Ear cântând învierea, ne umplem de nădejde într'un viitor mai fericit.

Dăm mai sus o scenă din clopot-



Scrisoare din America.

Scrisoarea de față a fost trimisă unui invățător din Maramureș, din partea unui emigrat în America.

Voie bună și sănătate îți poftim, Domnule invățător? Noi trăim aici în cea mai mare sărăcie. Intr'adevăr, die invățător, ne-ai voit binele — firea binecuvântat! — când ne-ai povățuit să nu părăsim locu strămoșesc și să nu emigrăm în America; dar durere, nu te-am ascultat. De mine tot mai este ce mai este, căci din bunăvoiața domnului invățător știu cel, dar vai de soții mei, cari de fel nu cunosc literile. Bani, cari i-au adus cu sine i-au păpat de mult, și acum sunt cerșitori ca vai de ei. Palizi, bătrâni fără vreme și scăzuți în puteri tângesc numai după o zi pe altă. Cănele are mai bună treabă acasă decât ei aici. Vai, de așa putea trăi numai un an în țeara mea străbună, nu m'ar păsa să mor apoi. De moarte nu mi-e frică, dar mă mănecă și usucă dorul după casa părinților. Aici la merge mult mai rău oamenilor noștri decât acasă vitelor. Intr'adevăr zic earășii, Dumnezeu ta ne-ai voit binele, die invățător, dar nu te-am ascultat și eată n-aa pedepsit soarta.

Avem o iarnă groasă, care a început în luna lui Septembrie și noi n'avem nici lemne, nici mâncare. Zgribuim de frig și flămânzim. Câte le mai birue omul! Cel ce scrie de aici, ca are casa lui, mințește ca un căne. Flămânzim cu toții și se află oameni fără suflet între noi, cari își vând numele unor agenți, cari apoi sub numele acestor merg în scumpa noastră țeară și propovăduiesc pe acolo minciuna, că pe aici totul e lapte și colac. Se înțelege, căei agenții au venitului frumoase din emigranții nefericiți, pe cari i-au ademenit să plece în America.

Sămănăturile de iarnă au înghețat cu totul prin părțile în cari locuim noi, adese îngheață însă și cele primăvăratice, căci pe aici iarna ține cam dela Sânta Maria mică până pe vremea Paștilor. Cu un cuvânt pe aici năcazul și neajunsul e mare despre care acasă nici că am visat. Te rog die invățător, citește scrisoarea această

celor rămași pe acasă, ca să nu dorească să vie în America, căci ei în asemănare cu noi cei din America sunt Domni. Și noi numai acum vedem ce nebunie am făcut, când ne-am părăsit țeara.

In septemăna mare.

Pretutindenti creștinii serbe ză septemăna mare cu o evlavie sfântă. Aducându-și aminte de patimile și re-

nița mănăstirii, unde calugarii potrec septemăna mare în rugăciuni pioase și bat toaca, după obiceiul vechiu, pentru a chema pe creștinii la rugăciune.

Se silesc slujba a face
Precum lui Dumnezeu-i place,
Numai cei răi și stricați
Și la minte 'ntunecați
Cu tâiharul de-a stânga
Nu 'ncestează a striga:
De ești fiul Tatălui
Scobori jos să-l credem lui.
Ear' cel de-a dreapta zice:
Taci tu omul cel de price,
Nu te temi de Dumnezeu
Că te-a bate și mai rău.
La care Isus răspunde:
Cu niște cuvinte blânde
Tu astăzi în Raiu cu mine
Vei fi în nemărginit bine.
Care bine tuturor
Marilor și micilor
Vă poftesc să-l căpătați
Acolo 'n veci să-l gustați,
De acum până-n vecie
Oh Christose, slavă ție.

Publicate de Matei Andron.

CHRISTOS a INVIAT!

Când L'au ucis răsunătorii
In urii și blesteme de rănd,
Lucea în ochii lui iubirea
Și al îndurării mare gând!...

Și cum privea cu îndurare
La toți, căți cuie i-au bătut.
Spre crucea lui părea că-i ține
Imbrățișați într'un sărut!...

Mai fast-a om să se iubiască
Cu a-ăa inimă, ca El,
Pe când l-au omădit să peară
Intre tihari, ca un rășit?...!

Zadarnic soarele pe caruri
In zori de sânge s'a înopătat
Zadarnic tramurând pământul
Se infrișca de-a lor păcat:

Ei Ceată fără de lumină
De robii ai Domnului rău.
Nu vor ca să măscare crima
Crima uciderii de Dumnezeu!...

Virtuții lui să des prinosul
Prin fapla lor, n'au pedepsit
Pe acel, ce fu al lui Jehova
Să se nautescă îndrăsnit!...

Dar, eată omul!... De pe cruce
In raiu el cheamă p'un tâhar!...
Avea cu sine învierea
In stăul morții din Calvar!...

Era Christos!... Era cuvântul
Vestit prin vecuri de profet:
Celor din noaptea suferinții
Lumina eteznei dimineții!...

Prelung dar, firea imnul cânta-i
Prin ciripiri cu g'as curat,
Voioase suflăteu noastre
Să strige azi... Christos a 'nviat!
Pr. Al. Munteanu al lui Vasile.

Dotforu Mierlă.

— De trei zile plânge într'una, și scrie, și nu știu ce să-l fac copilului! Și nu știu ce să-m facerat eu el! I-am dus la Seleu, după ce a lust d'arșitul toate babela dela noi. Vrajitorul ale simțe văd că nu știe. Bolborosește el, știe, cu câte iurbur și zdrențe toate; și nu știu ce să se vindecă după mâna lui. Eu nu m'am ales cu nimic, bag's ma p'am zorca de copil, și, Doamne, cum bat sfârșe inima după el.

Așa 'm ziera, în zilele Crăciunului, o beată mamă, cu mâncăle înfățate în pona copilului ei bălăv.

— Ai venit să-l faci slujbă, creștina mea?

— Rugăciunea lui Dumnezeu, de nu i-o ajuta, părinte, apoi mi-am luat nădejdea! Că 'm mult să plângă un om, trei zile, gând dește și D-Ta! Dar un lud de copil! — Bine, faceți oi, dar ascultați-mă, eu și așa de un sfat părintesc.

— Mulțumesc. Sfinția Voastră, Dumnezeu să-ți ierte păcatele!

— Ascultă ser, maică.

Vei merge după slujbă în Sânt Ana. Este acolo un doctor bălăv.

— Că-l știu; de-l zic: Popovici, și i de român ca noi.

— Vezi așa. El are dragoste pentru noi. Om cu suflet bun, îl fi auzit.

— Tăcerea! Dumnezeu; că așa mi-a spus Lucea Todari, că pe Nicolae al ei, de eu-l ducem în Sânt Ana, la dotforu sică, l-ai fi înmormântat eu zile.

— Dacă le știți toate acestea, creștină bună, de ce nu tei pildă dela Leuca Todari?

— D'apoi vezi, părinte, așa ne-am pomenit că ce-l scris, îl scris, — să tei alegi pe la căți dotfori în lume toți; dar s'or gătat zilele nu-s el Dumnezeu să le lungască.

— Vezi, maică, D-Ta greșești când zici așa. Și, uite, chiar mâne am să merg la Șiria. Vei veni și D-Ta cu Ion al D-Tale, și cu copilul. Dacă n'aveți de trăsura, n'o fi nimic, vă duc în trăsura cu care mă duc eu. Auzit, că și la Șiria este un doctor...

— O, trăiască-te, Dumnezeu, părintele nost, cum, Doamne n'ai auzit. Acela nu mai iarna, ci că stă acasă. Și n'ar sta, nu ma-l de loc, de aci îl cunosc p'aci toți oamenii că-l de-al noștri și el, român, copil de pop!

— Și nici dară, că-l cunoști?

— Doamne, pe dotforu Mierlă, eu să nu 'i știe?

La o săptămână după acestea, femeia din vorbă — vine voioasă, în brațe cu copilul însănătoșat. Vestea a trecut ca fulger, că nime 'n lume nu știe scăpa copil de boale, ca dotforu Mierlă.

Prin sat, și prin toată împrejurimea țării noștri, cari apucă a se scutura de rugămintele prejudiții și proastele superstiții cu grija celor năpăstuiți de vre-o boală, au a se îndrepta către doctor.

Doctorul nostru, da care vorb'm eu binecunoscutul Dr. I. T. Mera, pe care n'porul, în limbajul său, îl boteză dotforu

Plângem și ne căzim, dar n'avem în-
căt, căci e târziu. Să le spuie ca să cinstescă
școala, căci zeu zic, și eu ași peri de foame
dacă n'ași ști ceti și scrie. Eu și frate-
meu Petru lucrăm în Kanwora. Pe zi ni-se
plătește câte un dollar, dar ne trag așa
de mult din plata pentru vipt, încât la
sfârșitul lunii abia ne pomenim cu patru
dolari din plată, deși lucrul e foarte greu.
In urmă te mai rog de învățaoe, să fii
bun să-mi trimiți niște cărți bune de cetit.
Aici n'avem biserică nici școală. Cartea, ce
mi-ai dat-o, când am plecat în America,
am cetit o pân'acum și de-o sută de ori.
Adresa mea e: Petru Cosovan; Posta:
Oferi-Komwory (Canada de jos).

Rămân poftindu-ți voie bună și să-
nătate, de învățator, al D-Tale școlar
iubit și crepincios. *Petru Cosovan.*

Chestiuni din învățământul

„Religionii“ în școlile elementare.

(Urmare).

Câtă deosebire între modul expunerii
în s. Scriptură și între cel al d-nilor Ludu
și Dariu! Și câte... *eresii* la d-lor.

Dacă căderea s'ar fi întâmplat cum
o descriu d-nii Ludu și Dariu, atunci con-
damnarea omului ar fi fost veșnică, cum
a fost și a ingerilor. Dumnezeu numai din
considerarea că, prin cauza a caderii a
fost diavolul, și nu muera prin pofta ei,
s'a îndurat a trimite un Mântuitor — așa
lavată biserica noastră.

Ajungă exemplele acestea.

Ad V.

Inainte de a ne ocupa cu al cincilea
principiu — puțină lămurire.

Scopul propunerii orî cărî istorioare
biblice, ca și scopul tuturor istorioarelor
religioase-morale, este a scoate din acestea
învățături de ale bisericii noastre. Învăță-
turile acestea sunt de două feluri: *învăță-
turi de credință* (adevăruri religioase,
dogmatice) și *învățături de morală* (precepte
morale, etice). *Cele dintâii ne spun ce
să credem* (d. e. „Dumnezeu este totputernic“),
cele din urmă ne spun ce să facem (d. e. „Să
iubim părinții“) sau *ce să nu
facem* (d. e. „Să nu furî“), pentru ca
vorbind în termeni teologici — să ne
mântuim sau — în termeni pedagogici să
devenim caractere.

O idee, și încă o idee foarte palidă,
dacă nu cumva înconștientă — au d-nii Ludu
și Dariu despre aceste lucruri. A team nu
se pute, ca d-lor să amestece între „În-
vățăturile morale“ *învățături de credință*
(d. e. „Dumnezeu este totputernic“ etc.,

pag. 7; „Isus s'a dat la moarte pentru
fărădelegile oamenilor...“ pag. 99); *rea-
sumări istorice* (d. e. „Pentru lăptirea în-
vățăturii sale pe pământ...“ pag. 69);
simple constatări (d. e. „Apostolul Pavel
cu drept cuvânt a putut zice: Luptă bună...“
pag. 107); *explicări esegetice* (d. e. „Sub
stăpânul siugilor se înțelege Dumnezeu,
ear sub talanți...“ pag. 86); *observări
liturgice* (d. e. „Zina pogoririi Dehului
sfânt o serbăm în tot anul la cincezece de
zile după Paști...“ pag. 103). Observă-
ți de acestea aflăm câte odată și în textul
istorioarelor biblice (v. pag. 65 etc), cari
toate numai „învățături morale“ în înțe-
lesul adevărat al cuvântului nu sunt.

Nu-i vorbă, au d-nii Ludu și Dariu
în cartea lor și învățăturii de credință. Dar
unele din acestea sunt simpli articoli din
„Catechism“ (9) poate din Simbolul credinței
(pag. 7, 61, 100, 102 și 104 altele sunt
puse în textul istorioarelor; v. pag. 67:
„La botezul Domnului s'a arătat sfânta
Treime...“).

Mai au d-lor după istorioare și *poezii*
(pag. 64: „Pruncii tăiați...“) *cântece*
(pag. 61-63), *note de tipic* etc.

Acum să vedem, dacă învățăturile
scoase de d-nii Ludu și Dariu corespund
principiului al V-lea.

*Am zis, că învățăturile, ce urmează
istorioarelor, trebuie să fie scoase din
istorioare în mod firesc și cu ușurință,
apoi să consune cu învățatura bisericii
noastre și în fine textul și nu forma,
cum din eroare s'a pus în penultimul nu-
măr. Lor să fie clasic.*

În genere zis, învățăturile morale
ale d-lor Ludu și Dariu corespund istorioare
lor, după cari sunt puse; cele de credință *le*
ele înșirate sub orî-ce titlu nu tocmai. Și
unele și altele însă sunt cam trase de păr.
Le voi ilustra cu câte un exemplu.

(Va urma).

INDUSTRIA.

Agricultura, comerțul și industria sunt
cei trei factori puternici, cari duc la bună-
stare un popor, dacă condițiile de exis-
tență și progres sunt date prin împreju-
rări favorabile și priincioase acestor lavoare
nesăcate de propășirea economică.

Agricultura la noi este cel mai puternic
razim pentru susținerea continuă a vieții
materiale în poporul nostru și pe acel ra-
zim să bizuște în cea mai mare parte și
existența și dezvoltarea progresivă a orga-
nismului nostru financiar economic, al băn-
cilor românești. Din punctul de vedere al
cultivării mai raționale a solului s'a și fă-
cut la noi câte ceva pentru agricultură, dar

încă puțin în cât privește practica de ex-
ploatare rațională a pământurilor țărănești.
Cât pentru extinderea proprietăților rurale
cred că nu greșesc, dacă fără a mă
baza pe o statistică specială, care încă la
noi nu există, citez a afirma după obser-
vații de altcum destul de necomplete că în
această direcție se face un încet progres.

Comerțul însă la noi este specia eco-
nomică cea mai vitreg tratată. Cu acesta
stăm astăzi cel puțin mult mai rău ca acum
30 sau 40 de ani. Până când prin anul
1860 aveam centre ale unui comerț de-
stul de respectabil ca d. e. Brașovul astăzi
acelea nici urme n'au mai lăsat. Natural
că vina la această pierdere economică o
poartă mai mult cauze de natură generală
economică, cărora nu se putea pune zăgaz
prin cercurite atinse. Așa d. e. cauze de
comunicație, războaie vamale etc. au adus
la cădere firme române dintre cele mai bune
fondate.

De vre o câțiva ani încoace s'au fă-
cut încercări pentru a mișca spiritul com-
ercial pe un teren și în o formă mai
modernă și rezultatul acestei inițiative lau-
dabile a fost crearea de societăți comerciale
pe acții. Emanând de la sistemul nostru de
bănci, care s'a dovedit bun conducătorii
și fondatorii acestora, încurajați cu drept
cuvânt de rezultate fecunde dobândite în
era acțiunilor au crezut și în succesul ace-
stui sistem aplicat la comerțul de mărfuri.

Timpul de experiență pentru socie-
tățile noastre comerciale de mărfuri nu este
lung și deci nici concluziunile trase pe baza
observațiilor de până aci nu pot să garan-
teze un prognostic absolut sigur pentru
viitorul mai îndepărtat al acestor întreprin-
deri încă foarte tinere. Dacă însă vom
confronta succese de ale băncilor noastre cu
rezultatele de până aci ce s'au obținut la
comerțul nostru societar, deși între natura
celor dintâi și a acestora există o mare
deosebire atunci așteptări optimiste —
abstracție făcând dela cazuri singuratică — ar
fi cu totul fără temei.

Mai rămâne industria, care încă n'a
fost învrednicită la noi decât de o prea mică
atențiune. Înțelegem aci stabilirea de
ramuri industriale cu capitale suficiente și fa-
bricațiunea în mare de articole industriale.

S'a observat în timpul mai nou că
întreprinzătorii particulari au dobândit și
continuă a câștiga rezultate destul de fru-
moase pe terenul industriei brute de marfă
nelucrată.

Așa în deosebi exploatarea de păduri
și fabricarea de lemne brute sau de ciă-
dit, sunt întreprinderi, cari purtate cu pri-
cepe și cu capital îndestulitor în cazurile cele
mai multe se dovedesc foarte rentabile

aducătoare de câștig. Dacă marele fabri-
cant de pianuri din Lipsca își anga-
jează capitalul său la întreprinderi de
fabricațiune de lemne din pădurile Transil-
vaniei sudestice pentru ca apoi cu tablele
de rezonanță produse din aceste păduri să
facă un comerț extins de pianuri chiar și
în Africa pentru-ce să nu poată lifiera di-
rect acel lemn o societate fondată cu ca-
pital românesc?

Fondările de bănci au început a conteni;
pentru societățile comerciale capitalul par-
ticular la noi este cel puțin pentru mo-
ment înfricat, ear renta dobânzii scade.
Toate aceste momente penntru capitalul,
care nu este avisat numai la o dobândă pu-
pilară sunt de natură a-l face să-și caute
alte terene de rentabilitate.

Astfel de teren va putea oferi numai
industria la noi. Terenul este întins și buni
sunt destul de exploatare. Dar la noi nu
poate fi vorba decât de industria materi-
lor brute, ca d. e. după cum am amintit
de industria de lemne, de piei, făină etc.,
care direct ar fi pur inulent și pentru
progresarea agriculturii noastre în cât
aceasta ar fi liferantul prim al acestor ma-
teriilor ce vom ale valorisa industrial.

Ca ram de industrie mai fină ni-se
presintă diversele țesături naționale, cari
s'ar putea cultiva ca un gen particular de
industrie în calea fabricațiunii ca mijloace
auxiliare de tehnică modernă.

Suntem de părere că industria textilă
la noi ar trebui să facă începutul. Și așume
să se creeze stabilimente de țesătorie pen-
tru stoffe pur naționale cu capitalul mai
modest, în care cas și risicul ar fi mai
mic, deși dobânda încă ar fi mai limitată.
Capitalul astfel ar putea fi câștigat mai ușor
la participare și s'ar putea evita la cas de
succes mai modest uităm darea lui totală
pentru întreprinderi în stil mai mare dar
mai riscat.

Cunoaștem casuri că din stoffele pe
care le produc țărancele noastre pentru
șorturi și cămăși unele au ajuns până în
salonul unui mare duce german, ca mobi-
liiier apart, și au făcut modă în saloanele
cecurilor înalte din capitala acelu ducat.
Numai cât durere, comandelor ce se fă-
ceau la Sibiu pentru acele stoffe nu se pu-
teau satisface din cauză, că materiile nu
puteau fi făcute la timp de cătră bătănele
țărance, cari se trudesc cu manufactura-
rea lor.

Credem deci a fi relevant cu suficiență
ideea acestei chestiuni de importanță eco-
nomică destul de mare pentru dezvoltarea
economiei noastre naționale. *E. B.*

Mierla, par'că anume pentru a-l indica și
caracterul său de literat.

Printr'o fericită gresală de nume, ro-
mânașul nostru în două idei cuprinde amân-
două caracterele omului nostru: pe cel de
doctor și pe cel de om de litera.

Vrednic pentru amândouă, dl Dr. I. T.
Mera, are darul a intra în sufletul popo-
rului, și deși până azi, numai ca doctor
vindicător, având puteri farmaceutice, mai
târziu în jurul acestui nume se vor
forma legende, cari vor îndruma popo-
rul a-l cunoaște și ca literat: când
vor ceti o legendă despre farmecela cu
cari vindeca pe bolnavi, vor mai ceti
și povestirile sale atât de drăguțe, pline
de cea mai dulce poezie, încălșite de un
parfum de flori de primăvară...

Pe la noi, în comună, deja felul cum
li descriu persoana, ca om, denotă, că
acest bărbat, ca mâne, va fi un tip le-
gendar.

— Să-l, vezi, părinte, mândru ce-
i, doctoru Mierla!

Năi, plinuț, cu niște ochi, cum ai vă-
zut pe Sântul Arhanghel pe altar. Ua glas
așa de blând, și așa de dulce, că nu în-
sadar li zice: Mierla!

Și milă ce-ți luf de copil! Cum le știe
vorbi, de cu suflet, de nief mama lor, că
li-i mamă, nu le vorbește așa!

— Glasul lui, cum zic, căntă când și
numai vorbește. Mierla, că-i pasere, de-o
sună, știi, vara, par'că nu-i la glas ca el.

— Bine, dragă, până Oană! Mă bu-
cur, de copil, că s'a însănătoșat. Mai șezi
peșin la noi, că vreau să-ți span așu
ceva.

Nimeni nu se bucură de copil mai
mult decât părintii când li vedă sănătoși, și
eără nimeni nu simte durere cătră simțose
ei, când se bolnăvesc, ori se sting de pe
lume.

Când înt spuneai, că ai umbiat pe la
toate babele descântătoare și pe la vrăji-
torii dela Șepreuș, vezi, am simțit durere.

— Vai d'omine, părinte, că doar nu
te-oi fi vătămât!

— Nu, draga mea. Că numai cel-co
știe că face rău, și vrea să-l facă, poate
să vatăme. D Ta n'ai știut.

— Nu pricep, părinte, și vreau să mă
luminesc, că stău năucă și nu pricep.

— Ai zis, nană Oană, că-l ști pe Po-
povici, și pe urmă mai șiseși, cu oare-care
bucurie, că-l ști și pe cel dela Siria.

— Zis, părinte; n'am ce tăgădui, am zis.

— Ai cunoașut adevăc doi doctori, și
amândoi români, de legea noastră și totuși
când ziseși să mergi, să-ți duci cu mine co-
pilul, adu-ți aminte, cum te feriat, ca și când
eu ași fi dorit să-l duc la moarte. Se putea
întempla să fie prea târzie vremea pentru
leuire, — că la boală trebuie să l'puț frău
dela început, și să moară copilul d-tale în
drum, ori la Siria în mâinile doctorului?
Ce era atunci? Știu dinainte ce era. Bă-
stămal și pe popa și pe doctor, și ai fi rămas
pe mal departe în credință, că *ce-i scris li
soris*. Vezi maică, d-voastră credeți adevăc

la baba, și n'ar trebui. Ați mai văzut vre-o
babă, care să zic, pildă, ar avea farmece
de lătuțario, și să se fi putut întinări pe
sine? Oă vre o altă babă, care să știe tot
felul de descântoace, mai zic pildă, de împăci-
niri. Și baba asta, are ua meș greu la fire, cam
băntor. Ea cu farmecela ei, de se ține farme-
ceea, când vine boala dela birt așuși, să
steie pe pace și n'o ocărășcă cu băta, în
zina motului. Vezi maică. Știința a băntor
Dumnezeu să folosească oamenilor. Cătră
au învățat știința popoasă, sunt doctori
pentru sufletele oamenilor. Oamenii, mai
ales, vin să-și mărturisască proptelul pe
cetele, adevăc li arată ranele sufletului și
cor vindecare. Ei mijloace dela Dumnezeu
această vindecare, și o împărtășesc came-
nilor în talca cumăcăturii. Pentru ranele
trupești, și peste tot pentru ori-ce rană,
sau boală din lăuntru sau din afară a tru-
pului, știința doctoroasă a doctorilor este
aceea, care vindecă ce este de vindecat.

Precum nu toate păcatele se iartă de
cătră doctorul sufletos, ori mai bine de
Dumnezeu, lătoemat așa sunt și baalele
trupești: nu pe toate le pot vindeca doctorii,
fie chiar așa de buni, de luminați cum
li știți pe doctorul „Mierla“.

— Acum pricep părinte, m'ai luminaț.
Zici să nu mai credem în descântoace și
farmece.

— Zic

— Bine; dar cu noi grea va merge
asta. Neț n'am mai auzit de acestea. Fire-ai
sănătoș, că mă lumina-ți. Dacă ar auzi ai
noștri, și azi și mâne, tot așa, poate am

a e și noi bucurie de vicața capilor noștri.
Așa, uite, mor cum mor...

— Și cine-i vina?

— Negrija și neaștința părinților.

— Să-ți mălțămim părinte de învăță-
tură. Mă duc, că-i seară. Oț spune și la alții
cum m'ai învățat. Să-ți ierte Dumnezeu
păcatele și seara bună...

După-ce plecă nana Oană, mă gândit:
E greu din cale afară să faci lumină, dar
moștel cu încetul se va sparge lătuțarecul
Henricul Dr. I. T. Mera, poate fi luat toșă
de doctorii noștri români drept exemplu,
în chestii de maniere, mai ales, unde țăr-
cul nostru e foarte simțitor, ori-cât s'ar
crede prost ori bătăran. În jurul d-rului Mera,
sunt sigur, s'au grupat simpatia pentru tra-
tamentul său blăud și foarte plăcut popo-
rului.

Pentru a avea copil maiți și sănătoși,
mai ales două învățăminte putem trage din
cele expuse:

a) Preoții și învățătorii noștri, fără
întrerupere să îndemne poporal la părășirea
superstițiilor și minciunilor băbești, și să
deștepte în ei lăcredere și dragoste în știința
medicală, înosebi în doctorii români;

b) La rândul lor, doctorii binevoiască
a l'avea drept exemplu pe... doctoru Mierla
dacă la zece la inimă lăptirea principiilor hi-
gienice salutare în popor.

Pr. Al. Munteanu al lui Vasile.

SERATE DE ALE MESERIASILOR.

Mă găsesc încă sub plăcuta impresie a ședinței literare (a 4-a), ținută la 17 Aprilie a. c. în localitățile „Reuniunii șoldilor români din Sibiu”. Ședința aceasta și frumoasă și instructivă, se numără între cele mai succese dintre ședințele din a. c. Programul ei, bogat și variat, se poate subsuma: în afaceri instructive și în afaceri de distracție.

După cetirea, prin dl. notar Ioan Apolzan, a sumarelor ședințelor administrative dela ultima ședință încoace, în cari cuprinsă e întregă mișcarea, ce se face pretutindenea în cauza dezvoltării clasei noastre de mijloc, presidential reuniunii, dl. Victor Tordășianu, ne spune că dl. Victor Preda, măiestru tâmplar în Avrig și dl. Ioan Poiană, fabricant de luminări și săpun în Săliște, dorind să intre în legături mai stricte cu reuniunea noastră, pe lângă, că s'au înscris de membrii ordinari ai reuniunii, primul a ținut se ia parte la ședința de față, iar al 2-lea ne-a dăruit 3 modele ruzi de săpun, fabricat de d-sa, ce să se expună în Reuniune.

Dl. Preda mulțumește reuniunii de bunul privilegiu, ce l'a făcut să poată petrece câte va minute plăcute în mijlocul nostru și la dorința generală ne dă câte-va momente mai însemnate din viața sa începând cu anii de ucenicie, petrecuți în atelierul măiestrului cu renume dl. Vasile Popovici din Brașov, trece apoi la viața dusa în străinătate cu amicul și colegul său dl. Emil Oltean, azi arhitect în Blaj, la cunoștințele câștigate în Casovia, Viena, Budapesta etc. până la deshiderea atelierului său în Avrig. Din Budapesta ne-a descoperit cum reuniunea catolică de meseriași de acolo ține și ea ședințe așa zise literare, în cari membrii se îndeleticesc cu decimații și cetiri, disertațiuni din diferite brânze etc. și în legătură laudă nisuițele reuniunii noastre făcute în scopul perfecționării noastre proprii. În fine ne spune în mod vădit inovațiunile ce se fac în alte părți în privința măsuritului.

Presidentiala noastră, folosindu-se de acest prilej atrage atențiunea măiestrilor români asupra evenimentului de mare importanță din viața noastră de meseriași, asupra edificării pompoasei catedrale, a cărei zidire se va începe în cursul anului curent și recomandă măiestrilor de diferite brânze a se interesa de acest lucru, ale cărui rezultate atât morale cât și materiale numai folositoare ne pot fi.

Mai este un lucru de mare importanță pentru dezvoltarea meseriilor la noi, relevat de presidentul nostru, lucru, pe care țin a-l descoperi aci, de oare-ce dela a lui eventuală norocoasă rezolvare, arăună intrarea clasei noastre de mijloc în o nouă viață. Vorba este de alcătuirea unei mese a învățăceilor meseriași după modelul mesei învățăceilor, existente la conlocuitorii noștri germani. Presidential nostru făcând o reprivire asupra elementului nostru tânăr, ce îmbrățișează meseriile, arată cum acesta tocmai în timpul, în care este a se dezvolta la cele spirituale și în cele fizice, lipsit este de hrana sufletească și de cea corporală,

lucruri, ce au mare înflorință răsfățătoare asupra măiestrului de mai târziu. Între experiențele câștigate, voină a satisfacă ne-numeratelor regăminte, ce l'a-se fac, de a căuta loc pentru câte un învățacei pe la măiestrii din localitate, a aflat cum acestia îngreuează zi cu zi condițiunile de primire. Între altele a aflat, că la anumite specialități nu se primesc decât băieți, cari se stee 3 ani ca ucenici și în acest timp părinții să poarte toate cheltuielile de îmbrăcăminte, de mâncare, taxele școlare, de spital etc. Conlocuitorii noștri germani, mai înaintați decât noi în toate privințele, s'au îngrijit și de fericirea acestor băieți și cu spriginul carității publice au înființat așa zisa masă a învățăceilor meseriași.

La această masă iau parte deocamdată cam 50 învățacei, unii ca stipendiști (barsieri), alții pe lângă anumite taxe lunare de tot modeste, solvite de părinți s'au de măiestrul, la care băiatul este angajat. Dama germane din loc, din toate clasele sociale, se angajează a purta grija de fert, de ordinea la masă etc. Masa învățăceilor meseriași de limba germană — e în continuă dezvoltare. Cu adevărat fericită națiune, care își vede la un loc pe fitorii săi măiestri și se poate astfel îngriji de hrana lor sufletească și trupască.

Multe lucruri bune am făcut noi Români în vremuri, și dacă bunul Dumnezeu nu ne va lipsi de părintescă sa povățuire, cu timpul realizată vom vedea și ideea înființării a câte unei mese a învățăceilor meseriași români în centrele mai însemnate. Cum e Brașovul, unde „Asociațiunea pentru spriginirea învățăceilor și șoldilor români” dispune de o avere de aproape 100.000 coroane; Sibiuul, Lugojul etc.

Dacă vorba e de noi de sibieni, dacă am apela la cele aproape 100 de bănci românești pentru câte un modest ajutor anual permanent; la fundațiunea fericitei Andronic, ce dispune de peste 40.000 cor., la diferitele fundațiuni de ambele confesiuni, create în timpul mai nou și în fine la caritatea noastră publică — lucrul s'ar putea realiza cu timpul. Dama noastre de toate clasele sociale au dat nenumărate dovezi de simț de jertfire d. e. din prilejul împărțirii darurilor de Crăciun între săracii noștri etc. Vorbirea a fost bine primită și viu comentată între cei prezenți și nu ne îndoiim că viu răsunet va afla între toți cei buni ai noștri.

Într-o după toate acestea în înșagă ședința literară, corul harnicului dirigent C. Popa, execută compoziția „Marșul economilor” căruia l'a urmat d-soara Eugenia Roman cu declamarea pentru prima oară a poeziei „Ideal” de G. Coșbuc; dl. G. Moga, cunoscutul nostru artist de scenă, ne predă cu mult haz noveleta „Ac și așa” de I. Slavici; d-soara P. Apolzan, de astă dată ne-a transportat pe văi și coline, cântând cu adevărat simț românesc, țărănesc doina „Mândro dragostile noastre”, ce au plăcut foarte mult; d-na Roșca ne cetește la țeteles tractatul instructiv „Educațiunea femeiască” de d-na Eleonora Slavici, ce cuprinde 12 porunci, de care să se țină femeia română; d-soara Vintilă ne predă cu mult efect poezia „La ghiandă” de Coșbuc; mult haz și rîs a gr-

duș apoi dl. Eleuteriu Prelipceanu, cu anecdota „Solomon unguresc” de Speranță, dar cel mai ne-a făcut o dl. G. Moga, cântând romanța „Pescarul” sau „Rămas bun” de Lazar I. Elias; căreia l'a urmat ca punct final corul „Imnul unirei” executat de braștii noștri coriști.

Plini de învățături și desfătați în cele sufletești în cursul timpului dela orele 8—10 $\frac{1}{2}$, ne-am zis la revedere la producția publică împreună cu cântări, teatru și joc, ce R. uniuinea va aranja în una din sălile noastre viitoare. „Gheunolu”.

PARTEA ECONOMICĂ.

LEGUMERITUL.

— Disertație populară —

De

George Maican, învățător.

(Urmas)

Aiul (usturoiul). Cu toate că unora nu le place această legumă din cauza mirosului ce l'are, totuși pentru înflorința binefăcătoare ce o are asupra sănătății noastre, prin curățirea sângelui și înfrumusețarea feței. a devenit de ne apărata lipsă a se folosi în multe din nutrementele noastre. Bă încă l'a făcut și o ghicitoare: „Am o cloacă, în pământ clocește și în pământ își scoate puil”.

Prasirea aiului se face din cățai. Mulți se plâng că nu l' pot prăsi ne având noroc. Noroc are ori și cine dacă primăvara tare de timpuriu sădește cățai de ai în pământ bun bine lucrat, la afunzime de un deget și în depărtare de 4 degete.

Cu cât îl sădim mai de timpuriu, în mustul zapezii chiar, cu atât avem noroc mai bun de el, căci până vin căldurile cele mari, el apucă a se dezvolta și îl putem recolta. Recoltarea se face cât ce foile încep a se îngălbeni, spre care scop le înodăm cât ce vedem că s'a dezvoltat în pământ spre a se pute nutri rădăcinile. În chipul acesta nu dăm loc sucului nutritiv a îngroșa cotorul în paguba capătinei. Amânând recoltarea lui, s'au din pricina că l'am pus prea târziu, ori că ne uităm de el, ușor rămânem fără el, căci trece în putrezire, la ce l' silesc niște vermuleți „flossera lui”.

Voină a prăsi usturoiul mare „urias” cum l'am zice, apoi ne apucăm și sădim de toamna cățaii în pământ Cotra gerului punem așternut potrivit primăvara îl înălțurăm — și ne crește de minune dându-i îngrijire de lipsă — producând în chipul acesta până chiar și 30 cățai.

Ardeul.

Este de două soiuri: iute și gras. Ardeul (paprica) iute are țescul lungi ascuțite roșii; iar cel gras are țescul scurte groase, galbul roșii.

Ardeul e foarte gingaș contra răcelei, ba și răsare anevoc, pentru aceea trebuie sămănat încă de timpuriu tare într'un vas anume în casă la căldură, unde să îngrijește udându-se regulat. Când s'a dezvoltat și întărit cum se cade, îl răsădim la locul lui în grădină. În straturi sau câte un fir unde și unde printre celelalte legumi.

Ardeul se folosește în stare verde ori se prăjește și se pregătește ca sălata lângă fripturi, mai ales cel gras. Cel iute se bagă în ferturi s. a.

Ardeul se poate păstra, și peste iarnă murându-se. Spre acest scop alegem țesculile cele mai sănătoase și mai bine dezvoltate, le ștergem bine cu o cârpă curată, le frigem, întorcându-le mereu până se rumenesc și se înmoaie. Le așezăm într'un vas tins cu verfurile în jos, străpungându-le verful spre a se scurge zeama de prisos. În ziua următoare le așezăm în borcane rënduri, rënduri, presărând sare și adăugând cimbru, mărar, frunze de visin ș. a.

După 12 ore turnăm oțel borcanul plin, îl legăm bine cu hârtie de pergament și l' așezăm spre păstrare la loc aeris. Din când în când oțetul secăt îl înlocuim ca nu cumva ardeul să se trice stând în sec.

În felul acesta putem păstra ardeul cât de mult și l' putem folosi peste iarnă având un gust minunat de bun. (Va urma).

Sfaturi practice.

Voiți să nu umblați cu încălțăminte umedă? Umpleți-le seara cu ovės uscat bine — și le veți svânta deoarece-ovėsul absoarbe toată umezala.

Dacă și-să umflă cumva obrazul din răceala? Ține pe partea umflată un saculeț în care ai băgat în amestec câte un pumn de floare de soc, flori de romoniță și flori de teiu inferbentate bine.

CONVOCARE.

Despărțământul protopopesc Radna, al reuniunii învățătorilor gr. or. români din protopopiatele aradane I—VII, și va ține adunarea proxima Mercuri în 30 Aprilie st. n. 1902 în școala confesională din Odvoș, la carea sunt invitați a participa toți membrii precum și binevoitorii școalei noastre.

PROGRAMA:

1. Chemarea Duh. Sfânt.
2. Prelegere practică despre „Taine”.
3. Deciderea ședinței.
4. Apelul nominal.
5. Reflexiuni asupra prelegerii.
6. Cetirea rapoartelor.
7. Incasarea taxelor.
8. Cetirea eventualelor operate.
9. Extragerea învățăturei morale din tema: Tăierea S. Ioan.
10. Discușiuni referitoare la învățământ.
11. Propunerii și enterpelări.
12. Defigerea locului și timpului adunării proxime.
13. Autentificarea protocolului.
14. Încheiere.

Soborșin, 6/19 Martie 1902,

P. Givulescu, Solomon Giurcova,
președinte. secretar.

UNIREA PRINCIPATELOR.

Conferență.

Aceasta, zic, încă înainte de Mihail, căci dacă acest viteaz al vitejilor, și prea slăvit Voevod al nostru, care, cu spada fulgerătoare și cu mînea l'utezătoare a intrupat, din două lovituri numai, unitatea politică a neamului românesc, prins fiind din toate părțile într'o cătușă de dușmani, — n'a putut menținea mărețea operă, pentru împlinirea căreia, cum însuși scria, Dumnezeu singur s'a milostivit și a făcut „să se mai împreune la oaltă frații cel pri-begit, sub un singur stăpânitor, precum „se adună puil sub sripele cloștil” — dacă dar opera intrupată prin el a căzut odată cu capul care-a plănuit-o și cu brațul care-a desăvârșit-o, totuși spre mărirea Lui și fericirea urmașilor, din glorioasa vijelie răsboinică s'a născut unitatea religioasă, din care a rezultat unitatea culturală, aceea fiind temelul unității politice de mai târziu și a celei viitoare.

Mare lucru acesta în lumea faptelor! Într'adevăr, Onorat Auditoriu, Mihail ajungând craiul Ardealului, a înălțat Românilor de acolo mitropolia la Alba-Iulia, pe care-a subordonat-o mitropolii din Țeara Românească. Date fiind apoi legăturile dintre biserică munteană și moldoveană, eată unitatea religioasă a marelui Voevod!

De acum înainte, mai ales în veacul al 17, al culturii românești, până la epoca Fanariotilor, a culturii grecești, toți scriitorii

bisericesti și laici, atât din Moldova cât și din Ardeal și Țara Românească, conștienți că lucrează pentru unitatea culturală a neamului, scriu pentru toți românii.

Așa, din multe, câte va pilde:

Eustratie Logofetul, în prefața pravilei lui Vasilie Voșă Lupul, dela 1646, scrie: „Aceste învățături ne-au dat și ne-au lăsat nouă tuturor rodul românesc, ce să ne fie deapaurarea isvor de viață în vecl neamului și neafirșit” Mitropolitul Ardealului, *Simeon Ștefan*, în prefața „noului testament” din Băgrad, dela 1648, scrie frumoasele cuvinte: „Aceasta încă vă rugăm să luați aminte, că românii nu graieac în toate țările într'un chip, încă nici într'o țară toți într'un chip. Pentru aceea cu nevoie poate să scrie cine-va să înțeleagă toți. Bine știm că cumintele trebuie să fie ca banii, că banii aceia sunt buni, cari îmblă în toate țările, așa cuvintele acele sunt bune, care le înțelege toți. Noi drept aceea ne-am silit, de încât am putut, să învedim așa cum să înțeleagă toți. Eară de nu vor înțelege toți, nu-l de vina noastră, ce-l de vina celuiia, ce au răfărat Români prin alte țări, de s'au mestecat cuvintele cu alte limbi, de nu graieac toți într'un chip”.

Varlaam, mitropolitul Țării-Românești, în prefața „Cheii înțeleșunii” din 1678, roagă cu toată inima sănătate și spănenie tuturor pravoslavnicilor creștini, cari sunt născuți întru limba noastră românească.

Bătrânul și prea învățatul mitropolit al Moldovei, de sfântă pomenire, *Dosoftei*

îndreptează cuvântul din prefața „Dumnezeieștii liturghii” din 1679: „câtă toată seminiția românească”.

Popa Ioan din Vinți, fost administrator episcopesc în Ardeal, spune că predicile sale din „Scrierul de aur”, dela 1683: „le a întors pe limba românească spre folosul și înțindarea neamului nostru românesc”.

Și, în sfârșit, în prefața *Bibliei din București*, tălcuitorii, adresându-se lui Șerban Voșă Cantacuzin, din îndemnul și cu cheltuiala căruia s'a scos la lumină acea sfântă carte, zic: „cu cât mai vârtos vrodnic de mil de laude ești Maria Ta, care la un norod întreg dai cuvântul lui Dumnezeu.. Românilor, Moldovenilor și Ungro-Vlachilor, în limba românească”!

Această stăruitoare grijă a suspomeniților scriitori, de a scrie pentru și pe înțeleșul întreg neamului nostru este rezultatul unirii religioase făptuită de Mihail și e unitatea culturală a neamului românesc întru statorirea limbii românești, care unire culturală trebuia, cu necesitate, să premergă pe cea politică. Și că l' așa, n'avem decât să ne dăm seama, ce facem noi, cești de astăzi, a căror tendință ideată este unitatea politică a tuturor Românilor. Au nu luptăm a menținea unitatea de cultură a neamului? De sigur că da, și nici nu trebuie să facem alt-cum!

(Va urma).

Tuturor cetitorilor nostri le dorim Sărbători ferice.

NOUTĂȚI.

ARAD, 25 Aprilie n. 1902.

Emigrările. Din T. St. Marton se scriu despre lucruri de tot îngrijitoare. S'a constatat adică, acum cu ocazia recrutării (asentării) că din cele trei cercuri ale comitatului Arva în două cercuri 1/3 parte, iar în alt cerc 2/3-mi dintre tinerii obligați a se înfățișa la recrutare sunt duși în America.

Foile maghiare se arată foarte îngrijate și spun că guvernul ar trebui să se îngrijească mai presus de toate ca bieții Slovaci să aibă de lucru, și astfel și de mâncare, căci ei numai de groaza foametei părăsesc țeara.

Foamete între Secui. Toate ziarele maghiare din Budapesta publică amănunte mișcătoare despre foametea îngrozitoare ce bântuie printre Secui din Ardeal. Prin unele sate nici țărățe nu se mai găsește și mor îndeosebi copii mulți, din pricina lipsei de hrană bună și indestulitoare. Sute de inși zac bolnavi de tifos (lungoare), boală care se împrăștie tot mai tare și îndeosebi unde e mizerie.

Etă ce se petrece între Secui, cei mai desmerdați frați ai Ungurilor, pe când părinții patriei își arată în Dietă nemulțumirea că ministrul n'a ridicat încă cele 1000 școli de stat, făgăduite la milleniu, pentru maghiarizarea naționalităților.

Curat: satul pier și baba se peaptănă!

Alegere. Pentru cercul sinodal vacant la Timca ni-se scrie că voturile cele mai multe li-a intrunit dl. Aurel Lasar, avocat în Oradia-Mare.

Regina României, care s'a reînțors dela Neuwied, unde a fost la înmormântarea augustei sale mame, a trecut și s'a oprit prin Viena, de unde s'a dus apoi la Sinaia, unde Curtea regală română va petrece Paștile.

Mitropolitul Bucovinei. Din Cernăuți se dă ca sigură alegerea și numirea P. S. episcop Dr. Repta ca mitropolit al Bucovinei.

Condannare la moarte. Curtea cu jurați a cetit în 24 Aprilie la orele 11 a. m. verdictul asasinilor lui Bürger Károly, factor poștal. Pe Friderich Ferencz, primul acusat, l'au condannat la moarte, pe Szabó Istrán la 15 iar pe Szöcs la temniță de 8 ani.

Când i-s'a cetit lui Friderich Ferencz condannarea la moarte, a căzut leșinat și după ce cu ajutor medical și-a venit în simțuri, se ruga plângând de juri să-l facă o rugare de graziere în numele lui.

Di Teodor Kőváry, venerabilul prepoșt al capitolului gr. cat. din Oradea-Mare, despre a cărul pretinsă trecere din viață s'a perondat stirea prin zările noastre — chiar și în „Unirea” — este în viață și se bucură de deplină sănătate.

„Tată să nu murim”. Plânsul unui copil mic a împedecat o dramă familiară sguđuitoare. Varga Iáncs locuitor în Szőreg cu scția și cu doi copii mici, au voit să se arunce în Tisa. Tatăl și cu mama ținând fiecare câte un copil în brațe au intrat în apă. Apa le ajungea deja până în brau, când copilul cel mai mare începu să plângă. „Tată să nu murim!” și cu un țipet disperat se acță de tatăl său. De sgomotul plânsului se destepă și copilul cel mai mic, care dormea la stful mamei sale. Plânsetele copiilor făcu pe mama să opite și zise către bărbatul ei, să pună copil pe țerm. La sgomotul și plânsul copiilor se grăbiră

luntrași cu două luntri și scăpară dela moarte familia nenorocită. Pe urmă li du-seră la casa orașului unde le făcu interogatoral, ei declară că din cauza mizeriei au voit să pună capăt vieții.

Căpitan al gardei regale, în locul decedatului conte Pálffy, M. Să a numit pe prințul Eszterházy Alajos, colonel în reg. 5 de husari.

Frig. Din mai multe părți ale țării se scrie că frigul din zilele acestea a făcut stricăciuni îndeosebi pomilor.

Mare cutremur de pământ. Se telegrafază din New York, că ultimul cutremur de pământ a dărâmat aproape toate satele și orașele și a stricat plantațiunile din partea vestică a republicei.

De Gubernatis către tinerii români. Din discursul entusiast rostit de marele patriot italian De Gubernatis către tinerii români, când au pzedat Italianilor drapelul frașii româno-italiane, remarcăm următorii pasagi: „Drap-lul român, care voi ați dorit să lăfăc pe capitoliu și pe care Pați ceasemnat tinerim-I taliane ca să-l păstraze, e anticul drapel de civilizație latină, drapelul lui Traian, care vi-l'a pzedat după ce a lăvica Dacia, numai spre a face din voi cele mai credincioase sentinele ale imperiului contra năvălirilor barbare, după cum mai târziu ați fost credincioase sentinele ale Europei civilizate în contra Turcilor; și acelu Traian, zice un Latin din Spania, care la Dacia voastră, a transferat din Italia noui colonii de soldați agricultori latini...” Șt. totuși foile șoviniste se laudă, că d' Gubernatis a preamănt politica de maghiarizare!

Un licean astronom. — Andrei Borissyak, elev în clasa treia a liceului din Kiew, a descoperit o nouă stea în constelația Perseu.

Impăratul Nicolae al II-lea i-a trimis ca dar un telescop care i-a fos remis de directorul liceului în prezența tuturor elevilor.

Timorul Borissyak e hotărît să se consacre exclusiv lucrărilor astronomice după ce va trece bacalaureatul.

† Zaharia Pap, preot în Diosig a răposat în 4/17 Aprilie, în etate de 88 ani. A fost cel mai bătrân preot în Diocesa Aradului, a servit altarul 62 ani, fiind sfânt în Oradea Mare prin episcopul Gerasim Raț. Fie-ț țării ușoară.

Necrolog. În comuna Feregház comit. Timiș a răpasat ténérul Ioan Groza student de a VII a clasă gimnasială, din Nășed în floarea vieții sale, în etate de 19 ani, după un morț greu și îndelungat în 6/19 Aprilie la 11 ore n. a.

Rămășițele pământești ale ténérului defunct s'au asezat în 8/21 Aprilie la ora 1 d. n. în cimetarul gr. or. rom. din Feregház.

Serviciul divin a fost celebrat de mai mulți preoți și anume Reverendissimi Ioan Damas, Vasilie Rucan din Seceani, Trozer Ioan din Benceci rom. Valeriu Mătuș din Fibiș, Sara Seculin din Fiseuț, Mircea Beșan din Sân-Nicolai-mie și Ioan Stoian din Feregház, care cântările funebrale a fost executate parte de învățătorii A. Lepa și I. Popa din Ebiș, Suci din Seceani, Tr. Feđich din Benceci, G. Subțira din Fiseuț, parte de învățătorii Ioan Cișnaș cu cântăreții din Feregház. Din casa moartala defunctului a fost transportat în biserică, unde s'a servit prohodul. Ear caventarea funebrală a fost rostită de părintele Ioanș din Benceci, prin care a stors lacrimi din ochii ascultătorilor, mângâind pe jalnicii părinți.

Pe ténérul defunct îl deplâng nemărgăcit și părinți Ioan Groza, paroh și soția Rosalia precum bunica, mătușă și alți rudeni!

Defunctul a fost patrecut la locașul seu vecinic ru numai de locuitorii din comuna Feregház, ci și din comenele vecine Fiseuț, Seceani și germenii din Keresztes apoi ofianții domeniului din loc, domii notari Kőváry din loc și Kicsina din Fibiș și alți mulți onorațorii precum și domne.

Un participant. Petreceri. Inteligența română din Baiba (I. Deva), arangiază Lunț în 15 Aprilie st. v. 1902 (a doua zi de Paști) în sala „Călimănesti” din loc. Producțiune musicală declamatorică împreună cu dans, cu binevoito-

rul concurs al unui grup de pedagogi ai Semin. „Andreișan” din Sibiu. Comiteul arangiază. Începutul la 8 ore seara.

— Tinerimea plugarilor rom. din Voi-vodiniș invită la concertul împreună cu teatru și petrecere de joa, care se va ținea Lunț în 15 Aprilie (28 Aprilie) 1902 în sala școlii de băieți.

— Societatea română de cântări și musica în Caransebaș arangiază un concert în onoarea Societății musicale române „Doina” din Turnu Severin de sub conducerea domnului profesor Ioan St. Paulian, la Dumăneș Tomoi, în 21 Aprilie (4 Mai) 1902, în sala mare a oteinalui la „Pomul verde”.

Conferința preoțească a tractului Halmagiu. În 4/17 Aprilie 1902 s'a ținut conferința preoțească a tractului Halmagiu, carea preste tot a fost anul act solemn și impunător, șeful tractului d-ului protopop Ioan Groza și-a dat toată truda a da atacerii, — fiind totodată cea dintâiu de când prevedeața l'a pus în fruntea tractului, — o formă cat se poate de atractivă și sărbătorească; — conferința a fost precedată de chemarea Sf. tului Duh, săvârșită de d. prot. cu asistența preoților Magier și Giurgiu, în prezența d. lui Cornel Lazar esactor consistorial și a unui public al-s constata-tor din preoți, învățători etc. După aceea cum la orele 9 merg cu toți în sala școlii tractului, unde di protopresbiter arătând scopul anului prin o cuvântare entuziasmată, pătuzătoare și plină de sfaturi insaructive declară conferința de deschisă, — după ce constată că pre-șii cu puțină excepție cu toți sunt preoți, doar a fost ales zelesul prot Magier; Di Cornel Lazar ea exmuel consistorial și dă toată simțușă întru explicarea nouat regulament privitor în sfacerile administrării averilor parohiale, care altcum-ăpate prea compact, — se aleg reprezentanți pentru adunarea generală a reanuniei preoțului preoți Magier și Nicola, — preotul Magier suprinde conferința prin o minunată discursie cum numai un Magier e în stare a o face, unde combate anabaptismul cu multă energie și temer dând sfaturi ce tactica și știută are preoșimea se observe în timpul prezente când biserică noastră sfântă din preană cu seama noastră religie se dede ară de mult expusă capriciilor unor oameni zăbăniți și periculoși. — Discursul cu multă atențiune a fost ascultat și viu felicitat, — la sfârșit vronicul șef tractual prin o cuvântare înflăcărată enumerând măsurile de luat în contra celor ce ne atacă legea noastră drept-măritoare, întru urale însufățite și des repetite de să trăiască din partea celor prezenti declara conferința de închisă. După aceea merg cu toți la hotelul d. lui Moldovan unde participă la prânz comun. Din partea corpului didactic ni-au onorat cu prezența d-ului învățător E. Joidos, Vidu (Halmagiu) Popoviciu, (Bancești) Popoviciu, (Răscăuți) Popoviciu, (Arina) etc. La decursul prânzului comun ni-au mar onorat cu prezența d-ului advocați Candrea, (Baia de Criș) și V. Papp, (Victoria) Teasterie încă nu au lipsit, a căror serie o începe d. nul protopop pentru Maj starea Sa ca orotitorul bisericii rom. gr. or. din statul ung. Magier pentru d-ului protopop. Di Candrea pentru cler și corpul didactic, Vidu pentru di Lazar exact. consis. Noul pentru di Candrea etc. Proste tot, sfaceres a avut un aspect foarte plăcut și armonios.

Reportorul

PARTEA ECONOMICĂ. Prețul spiritului în Arad, 24 Aprilie. Spirit rafinat, vânzare mare . 118.— mică . 120.— „ brut vânzare mare . 116.— „ „ mică . 119.— 100 chilogramme brut uscat . 1280.—13 — Bursa de grâne din Budapesta 50 chlg. gr.aa pe Mai cor. 8.95—8.99 „ sferă pe Oct. . 6.57—6.58 „ „ oșă pe Oct. . 5.80—5.81 „ „ pomb pe Mai . 4.87—4.88 „ „ gr.aa pe Octomvrie „ 7.90—7.91 Prețul grânelor înmagazinate (par 50 chlg.) Grâu neg. de Taza (grâu. 76) a. 8.95—9.05 „ „ „ (grâu. 77) „ 9.—9.20 „ „ „ (grâu. 76) „ 8.85—9.— Piața de porci din Steinbruch (Kőbánya). Neșutul cu porci grași e în schimb. Prețul porcilor bătrâni grași (angurești), perechea în greutate peste 400 chlg. 98—100 fileri chilogramul. Porci grași tineri, perechea în greutate peste 320 chlg. se vinde cu 108—104 fileri chilogramul. Porci să-bești, perechea până la 260 chilogramme se vinde cu 100—102 fileri chgramul.

Rugăm respectuos pe cei-ce ne datorează pentru foaie să binevoiască numai decât a-și achita abonamentul. Noi am așteptat destul; e rindul acum ca și cei că-roră le-am creditat să-și facă datoria. Administrațiunea.

Red. respons. Ioan Russă Șirianu. Editor Aurel Popovici Barcianu.

Insertiuni și reclame.

Cumpărați odată ghetă din marele bazar al lui Porter Vilmos pe piața Libertății, și sântem convinși, că de aci înainte totdeosebi veți cumpăra. Căci veți face prece ca înălțăminte din magazia lui Porter Vilmos e confecțione de mână de calitatea primă; și luciate dintr'un interior de durată vecinică. Sunt comode, nu se umezesc. Pe lângă aceste calități bune sunt și estne. Pe toate cumpărările vor fi chitate prin bunuri de fotografii, cari îndreptătesc pe cumpărător la o fotografie în mărime naturală gratis, numai pentru „paspaport” se plătește 3 coroane.

Anunț de modă de primăvară. Sozind sezonul de primăvară, ne-am îmbogașit magaziului cu sâțea lucruri frumoase, pentru care motiv vom să desenăm cu câteva cuvinte schimbările model. Ce poartă damela? Ce modă e?

Sunt moderne costumele cu bluse. Jacheta sau boleroul în stil rusesc e acomodat pentru seaturii seite. Acest croi la spate e ajustat pe talie, ser în față are un pufșad, care se aplică spre condon. La costume de primăvară, garanura pufșadă e cunoscută și glizeazăsă, precum și aplicășii din aceeași croi, sau țighețuri. Nouitate e gantola înălțată de Obri, care se aplică ajour ser în un transparent de mătase la ală calăre și se aplică la diferite forme pe toatăse cele mai alase.

Noutate mai e: Liberty și Pongies, cu desene variate. Bataș francezes, Voit de Lun francezes, Crotoane de Cosmanos, sunt cu descriere frumoase așa numitele Gasnu Linon, cu vârgi Chné și alte multe obiecte pentru sezonul de primăvară.

Punem mare pond pe stofele de mătase pentru blouze; precum mătășuri negre — sadesă și cu desenuri — stofe negre moderne și de doliu, sunt asortate bogat.

Toate aceste stofe le avem în modele și le trimitem cu plăcere și în provincie.

Despărțământ separat: Albituri gata pentru dame și bărbați, corsete de Madapolon, pagnoize, japone, cămăși de dame de pânză și batist, broderii de Elveștia, confecționare de tencouri.

Prețuri fixe și moderate, la cumpărare se subțig 5% la casă. Rugăm pe onoratul public pentru părtinire sustem cu profundă stimă: Probst Károly și companiunii, Arad, strada Atzél Péter 3. Început la 1793

AVIS!

Cu tot respectul îmi permit a Vă face cunoscut, că mi-am transpus

Cancelaria advocațională

la Arad, strada Carolina nr. 1/c.

Totodată noștie, că mi s'a pzedat și sub conducerea mea se află cancelaria advocațională a demnului Dr. Nicolau Oncu și a fericitului Vasilie Mircosa Stănescu.

Cu toată stima Dr. I. NEMET, avocat.

762 1-6

Scăparea familiei.

Inscripțiunea de sus înt'adever o merită

„Picăturile rusești”

cu se preparează în farmacia dlui Vasilie Mijinescu din Melencze.

Ele sunt un mijloc nelătecut și excelent contra durerilor interne, de stomac, mistuire, materiă și intestine.

În timpul cel mai serd dispar durerile aminibile; lucră într'un mod binefăcător contra sgărciurilor, vânturilor (colici) și diarhoe; deăteșă greața și neplăcerile provenite de urma stricării stomacului a din răceală; liniștește greața și face apțit; debilită respirațiunea grea în lipsă extremă de oxigen tusa și ajută în d' sfaceres flegmă; msa pe puțină vată la dinții gaurși uscați ducerea.

Prețul 1 cor. 60 bani (80 croaci).

Dacă se trimite înainte 2 cor., medicamentul se expedieșă franco.

„Picăturile rusești” veritabile se pot că-șta numai în farmacia d. lui Vasilie Mijinescu la Melencze, (comitatul Torontal).

ANUNȚI „Reuniunea Gizela“

înființată pentru înzestrarea fetelor de măritat

sub patronajul Alteței Sale c. reg. Archiducesa Gizela, — cât și

„Primul institut de asigurare pentru serviciul militar“

sub patronajul Alteței Sale c. reg. Archiducele Josif, — ambele institute ca institute filantropice disponând de un capital de garanție peste 40,000.000 coroane — primesc sub condițiuni favorabile asigurări de copil în ambele sexe.

Institulele aci amintite pe baza solidității și-a câștigat o încredere așa de mare în public, încât azi numără preste 150.000 membri cu o sumă asigurată de 160,000.000 coroane.

Cu deslușiri servește

Agentura generală pentru ambele institute
în Arad, plața Andrassy nr. 3.

761 1-3

„Nădlăcana“

institut de credit și economii, societate pe acții în

NÄDLAC (Nagylak) comitatul Cienadului.

Fondată la 1897 cu un capital social de 100.000 coroane în 1000 bucăți acții à 100 coroane.

Acordă: credite personale pe cambii, credite pe cambii cu acoperire ipotecară; credite pe obligațiuni cu convenții și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depuneri spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear deponenții primesc după banii depuși 5% interese.

545 - 54

Direcțiunea.

Cel mai plăcut și cel mai bun preparat pentru văpsirea părului este

MELANOGENE

de culoare neagră și brunetă. — În timp de câteva minute prin acest excelent și nesticăcios preparat se pot văpsi în culoare neagră sau brunetă: părul, barba și mustața. — Această culoare e permanentă și nu se poate deosebi de culoarea naturală; nu se murdărește și nu se poate spăla nici cu săpun nici cu apă caldă.

E nesticăcios și întrebuințarea e foarte simplă. Prețul preparatului e: 2 cor. 80 fileri. Preparatul, care

face părul blond,

ori-cărui păr, în câte-va minute, îi dă atât de plăcuta culoare blondaurie, în culoarea inului, cenușie sau de ori-ce culoare dorită, fără-ca să atace părul. — Prețul: o sticlută 1 cor., o sticlă mare 2 coroane.

Poftiți a fi cu atențiune la marca de patentă!

TEA HAJDU

este un preparat probat în nenumărate cazuri pentru boale de pept și plămâni.

Se poate folosi cu cel mai bun succes în contra tusei, durerii de gât, răgușelii, în contra tusei măgărești, îngrețosării, în contra tuturor boalelor de pept; în contra îmbolnăvirii de gât, laringe, plămâni, în contra respirațiunii grele, a boalei de pept și a astmei etc.

Prețul: 50 fileri.

698 18-

SPIRT CONTRA REUMEI

(spirtul „Mankós“)

se vinde în preț de 1 coroană.

S'a dovedit ca un preparat excelent în casuri de boale de: reumă, de cangrenă, amorțirea muschilor, dureri de nervi, de crucea spinării, de junghieri, paralizii, amorțea de mușchi și vine, precum și pentru înviorarea pielii etc. La slăbire din pricina bătrâneții, precum și la oboselile turiștilor, înainte și după ture mai lungi, ajută mult prin ungerea (frecarea) cu acest preparat (numai în exterior). S'a probat în casuri nenumărate.

Gutori FÖLDES KELEMEN,

apotecă și laborator chimic

Telefon 111.

în ARAD.

Telefon 111.

Sanatoriu și institut de cură cu apă rece

— înviflănat de Inaltul minister de interne prin ordinațiunea Nr. 31.945/1901. —

În toată Ungaria-sudică singurul institut de cură autorizat, care iarna vara stă deschis pentru public și primește la cură bolnavi cu locuința în institut și externiști. Bolnavii pot avea la dispoziție sfatul ori-și-cărui medic.

Mijloace de lecuire:

Baie cu lamina electrică: pentru vindecarea reumei, podagrei, îngrășării, și înveninării prin metaliuri. Aceste băi pot fi folosite și de cei bolnavi de inimă, 15 bilete 15 fl.

Baie de cură cu apă rece: pentru sănătoși întărire, și vindecă boale de intestine (mațe), insomnia, durerile de cap etc. 15 bilete 6 fl. Abonament lunar 10 fl.

Baie de acid-carbon: pentru vindecarea boalei de inimă, boalelor femești și lecuirea slăbirei pricinuită de nervositate. 15 bilete 18 florini.

Baie maure: pentru vindecarea boalelor femești, reumei, nevrolgiei, înțepenirea mușchilor etc. 15 bilete 16 fl.

Baie cu apă rece electrică: Vindecă nervositatea, dureri de nervi, slăbire 15 florini.

Inhalatii: soole sau cu extract de brad. După modelul celor din Reichenhall și Gleichenberg, — în contra boalelor de plămâni și de gât. 15 bilete 9 fl.

Gimnastica-svedez: pentru vindecarea strâmbărilor de spinare, înțepenirii mușchilor; pentru lecuirea slăbirei la copii anemici. Taxă lunară de la 10 fl. în sus, după gravitatea cazului de boală.

Massage: pentru vindecarea boalelor de nervi, a anemiei, a îngrășării peste măsură și a slăbirei generale. 15 massage 6 fl.

Massage electrice: pentru vindecarea nervosității, a durerilor de nervi și pentru ușurarea mistuirii. 15 bilete 12 fl.

Electrisare galvanică și cu curent faradic: Bolnavii interniști pot avea la dispoziție sfatul ori-și-cărui medic. — O odaie (cu încălzit, luminat și serviciu) și proviziunea sau întreținerea: 85 fl. pe lună.

Medicul conducător:

D^r HECHT,

Arad, Strada Zrinyi (fostă Sziget) Nr. 3 (Intrare în stradă vis-à-vis de Teatru, între prăvăliile Maresch și Szabó). Telefon 270.

541 - 59

Bani pe amortisație

până la cea mai înaltă proporție de preț
pe pământuri

pe lângă interese de 4% — 4 1/2% și cu ștergere din capital,

tot asemenea cu preț foarte ieftin pe case de închiriat în Arad-centru; mai departe mijlocese — pe lângă condițiunii avantajoase — împrumuturi ipotecare obișnuite.

Anticipez după dorință speșele de intabulare.

Onorații proprietari de imobile să folosească actualele raporturi pecuniare favorabile, ca prin convertirea mijlocită de mine să-și micșoreze sarcinile de interese.

Vestesc totodată On. public, că

cu 1-a Maiu a. c. îmi mut cancelaria

în piața Boreș Béni Nr. 22.

(casa Spielmann) etagiul I.

Szücs F. Vilmos

Institut de împrumuturi pe imobile și pământuri.

La întrebări dau lămuriri numai trimițându-mi-se timbrele corespunzătoare postale.

458 - 81